

**ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗ ΡΟΥΜΑΝΙΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**

**ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2022
ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΕΛΛΑΔΑΣ – ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ**



Συντάκτες:
Π.Γιαννούλης, Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄
Γ.Σταφίδας, Γραμματέας ΟΕΥ Γ΄
Β. Κρεάνγκα Παπαστεργίου, Επιστ. Συνεργάτις

Βουκουρέστι, Ιούλιος 2023

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ.....	3
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ – ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ.....	3
A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ.....	4
1. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.....	4
1.1. ΒΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ.....	5
1.2. ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.....	7
1.3. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ.....	19
1.3.1 ΕΜΠΟΡΙΟ ΑΓΑΘΩΝ.....	19
1.3.2 ΕΜΠΟΡΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ.....	24
1.4. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ.....	24
2. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ – ΙΔΡΥΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.....	26
2.1. ΦΠΑ.....	26
2.2. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ.....	27
2.3. ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ.....	28
2.4. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΙΔΡΥΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ.....	29
3. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ.....	31
B. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ & ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ.....	34
1. ΔΙΜΕΡΕΣ ΘΕΣΜΙΚΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	34
2. ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΑΝΤΑΛΛΑΓΕΣ ΕΛΛΑΔΑΣ-ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ.....	35
2.1. ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΑΓΑΘΩΝ.....	35
2.2. ΔΙΜΕΡΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ.....	38
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1.....	43
ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ.....	43

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ – ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ

Η Ρουμανία βρίσκεται στην περιοχή της ΝΑ Ευρώπης, βρέχεται από την Μαύρη Θάλασσα και συνορεύει με τις Βουλγαρία, Ουκρανία, Μολδαβία, Ουγγαρία και Σερβία. Έχει έκταση 238.391 τ. χλμ (9^η σε μέγεθος μεταξύ των κ-μ της ΕΕ) και πληθυσμό 19,053 εκ. κατοίκους, βάσει της τελευταίας επίσημης απογραφής (2021 – παρατηρείται μείωση του πληθυσμού κατά 1,1 εκ. σε σχέση με την αμέσως προηγούμενη απογραφή, του Οκτωβρίου 2011). Σύμφωνα με στοιχεία της ίδιας απογραφής, η πλειοψηφία του πληθυσμού είναι κάτοικοι αστικών κέντρων (9,941 εκατ. ή 52,2%). Από την 01.01.2007 η Ρουμανία αποτελεί κ-μ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, χωρίς όμως να αποτελεί μέλος της Ευρωζώνης - εθνικό νόμισμα είναι το Lei, με ισοτιμία 1 Ευρώ = περίπου 4,90 Lei-.

Το έδαφος είναι κατά 60% πεδινό και κατά 40% ορεινό. Η χώρα διακρίνεται για τον ορυκτό πλούτο της, με σημαντικά αποθέματα πετρελαίου, φυσικού αερίου, χαλκού, χρυσού κλπ. ενώ κατέχει το προνόμιο της εκμετάλλευσης των εκβολών του Δούναβη που συνδέει την Μαύρη Θάλασσα με την Κεντρική Ευρώπη, διασχίζοντας 10 κράτη (Γερμανία, Ρουμανία, Ουγγαρία, Σερβία, Βουλγαρία, Σλοβακία, Κροατία, Ουκρανία, Μολδαβία, Αυστρία).

Πρωτεύουσα της χώρας και εμπορικό της κέντρο είναι το Βουκουρέστι (πληθυσμός με την ευρύτερη περιοχή Πφον, 2,2 εκ. κάτοικοι), ενώ υπάρχουν και άλλες σημαντικές οικονομικά πόλεις (με πληθυσμό μεταξύ 250.000-350.000 κατοίκων), όπως το Ιάσιο, η Κλουζ-Ναπόκα, η Τιμισοάρα, η Κραϊόβα, η Κωνσταντζα και το Γαλάτσι.

Το πολίτευμα της χώρας είναι Ημιπροεδρική Δημοκρατία με το Σύνταγμα να επιφυλάσσει ουσιαστικές αρμοδιότητες στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ο οποίος εκλέγεται άμεσα από τον λαό. Η προεδρική θητεία έχει διάρκεια 5 ετών με δυνατότητα ανανέωσης για άλλα πέντε έτη. Ο Πρωθυπουργός ορίζεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, κατόπιν βουλευτικών εκλογών και ασκεί την εκτελεστική εξουσία, ενώ η νομοθετική εξουσία ασκείται από δύο σώματα, το Κοινοβούλιο και την Γερουσία.

A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

1. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Η ρουμανική οικονομία κατά το 2022, παρά τις πολλές προκλήσεις που αντιμετώπισε (πανδημική κρίση, πόλεμος στην Ουκρανία, ενεργειακή κρίση), συνέχισε την ανοδική της πορεία, σημειώνοντας αξιόλογες επιδόσεις. Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσίευσε το Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής (INS) της Ρουμανίας, το εκτιμώμενο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) για το 2022 ανήλθε σε 1.412,457 δισεκατομμύρια λεί σε τρέχουσες τιμές (περίπου 287 δισεκατομμύρια ευρώ), σημειώνοντας αύξηση - σε πραγματικούς όρους - κατά 4,8% σε σύγκριση με το 2021. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναβάθμισε το Μάιο του 2023 τις εκτιμήσεις της για την αύξηση του ΑΕΠ της Ρουμανίας φέτος και για το 2024 : σύμφωνα με τις νέες προβλέψεις, η οικονομία αναμένεται να αναπτυχθεί κατά 3,2% το 2023 (2,5% η χειμερινή πρόβλεψη) και κατά 3,5% το 2024 (3% η χειμερινή πρόβλεψη). Από την άλλη πλευρά, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) μετρίασε τις εκτιμήσεις του για την ανάπτυξη της ρουμανικής οικονομίας φέτος, από 3,1% όπως είχε προβλέψει το φθινόπωρο, σε 2,4%.

Ο υψηλός πληθωρισμός καθ όλη τη διάρκεια του 2022 ήταν ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά της ρ/οικονομίας. Τον Δεκέμβριο του 2022 ο πληθωρισμός διαμορφώθηκε στο 16,4%, οδηγώντας παράλληλα την Εθνική (Κεντρική) Τράπεζα της Ρουμανίας (BNR) σε αλληπάλληλες αυξήσεις στο βασικό τραπεζικό επιτόκιο (τελευταία τιμή 7% από τις αρχές Ιανουαρίου 2023). Η ανεργία στη χώρα παρέμεινε σε γενικές γραμμές σταθερή και στο τέλος του 2022 μετρήθηκε στο 5,6% (5,4% το αντίστοιχο ποσοστό στο τέλος του 2021).

Όπως ανακοίνωσε η Κεντρική Τράπεζα της Ρουμανίας (BNR), το έλλειμμα ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών της Ρουμανίας (CA) αυξήθηκε το 2022 κατά 52%, φτάνοντας τα 26,57 δισεκατομμύρια ευρώ (9,2% του ΑΕΠ). Κύρια αιτία της αύξησης είναι η άνοδος του εμπορικού ελλείμματος (όσον αφορά το εμπόριο αγαθών), το οποίο άγγιξε τα 34 δισ. ευρώ το 2022, αυξημένο κατά 44% σε σχέση με το 2021.

Το συνολικό ονομαστικό χρέος της γενικής κυβέρνησης άγγιξε τα 135 δισ. ευρώ στις 31.12.2022, αυξημένο κατά 15% σε σχέση με τα τέλη Δεκεμβρίου 2020. Ωστόσο, το συνολικό χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ, υποχώρησε ελαφρά στο 47,3%.

Σύμφωνα με στοιχεία του ρ/Εθνικού Ινστιτούτου Στατιστικής (INS), το 2022 οι ρ/εξαγωγές ανήλθαν σε 91,952 δισ. ευρώ (αυξημένες κατά 23,1% σε σχέση με το 2021) και οι εισαγωγές σε 126,046 δισ. ευρώ (+28,1%). Το εμπορικό έλλειμμα ήταν 34,095 δισ. ευρώ, δηλαδή 10,420 δισ. ευρώ περισσότερα από το 2021 (+44%).

Σύμφωνα με στοιχεία της Εθνικής Τράπεζας της Ρουμανίας, οι άμεσες ξένες επενδύσεις στη χώρα αυξήθηκαν κατά 33,37% το 2022, στα 10,698 δισ. ευρώ, έναντι 8,021 δισ. ευρώ το

αμέσως προηγούμενο έτος (2021). Το συνολικό απόθεμα των ΑΞΕ στη Ρουμανία αγγίζει στο τέλος του 2022 τα 110 δισ. ευρώ. Εξ αυτών, τα ίδια κεφάλαια (συμπεριλαμβανομένης της εκτιμώμενης καθαρής επανεπένδυσης των κερδών) ανήλθαν σε 7,924 δισ. ευρώ και ο ενδοεταιρικός δανεισμός σε 2,774 δισ. Ευρώ.

Σημαντικοί τομείς και στυλοβάτες της ρουμανικής οικονομίας εξακολουθούν να παραμένουν οι τομείς : Βιομηχανίας (πετρελαιοειδή-χημικά-ναυπηγεία-αυτοκίνητα-Φαρμακευτικά), η γεωργία (κυρίως σιτηρά), ο τομέας τεχνολογίας/ηλεκτρονικού εμπορίου, η κτηματαγορά/ανάπτυξη ακινήτων, ο τομέας έρευνας και τεχνολογίας και οι υπηρεσίες logistics και μεταφορών.

1.1. ΒΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ

Πίνακας 1: Βασικά οικονομικά μεγέθη Ρουμανίας

	2018	2019	2020	2021	2022
Ονομαστικό ΑΕΠ (σε δισ.US\$)	202,9	221,8	245,4	256	287
Μεταβολή ΑΕΠ (% από έτος σε έτος)	4,1%	4,1%	-3,9%	5,6%	4,8%
Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ (σε US\$)	8.895	11.470	12.758	12.868	14.800
Ανεργία	3,8%	3,9%	4,9%	5,4%	5,6%
Πληθωρισμός (% , μέσος ετήσιος)	3,27%	3,9%	2,3%	8,2%	12,0%
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (% του ΑΕΠ, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή μεθοδολογία)	35%	35,2%	42,7%	45,3%	47,3%
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (ως ποσοστό % ΑΕΠ)	-4%	-4,60%	-5%	-7%	-9,2%
Βασικό Επιτόκιο (% , τέλος του έτους)	2,50%	2%	1,25%	2,50%	6,75%
Συναλλαγματικά Διαθέσιμα (σε εκατ. ευρώ)	31.864	32.926	31.561	37.385	43.200
Μέση ισοτιμία LEI/EUR	4,65	4,78	4,84	4,92	4,90

Πηγή: Παγκόσμια Τράπεζα, BNR, Ινστιτούτο Στατιστικής Ρουμανίας

P/Προϋπολογισμός για το 2023

Ο Προϋπολογισμός του 2023 που ψηφίστηκε από τη Βουλή στα μέσα Δεκεμβρίου 2022, δίνει μεγάλο βάρος στις δημόσιες επενδύσεις (ο όγκος των δημοσίων επενδύσεων υπολογίζεται στο 7,22% του ΑΕΠ το 2023, δηλαδή 112 δισ. λεί – 23 δισ. ευρώ, έναντι περίπου 5% του ΑΕΠ το 2020-2021 και 6,2% το 2022). Τα υπόλοιπα μεγέθη που προβλέπονται στον Προϋπολογισμό αφορούν δημοσιονομικό έλλειμμα στο 4,4% του ΑΕΠ, ανάπτυξη στο 2,8% του ΑΕΠ (έναντι 1,8% που προέβλεπε η ΕΕ το φθινόπωρο του 2022) και πληθωρισμό στο 9,6% (έναντι 10,2% σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις ΕΕ). Απώτερος στόχος του ρ/Υπουργείου Οικονομικών είναι η σταδιακή αναδιάρθρωση της οικονομίας και η μετάβαση από την οικονομία κατανάλωσης και την εξάρτηση από τις εισαγωγές στην οικονομία παραγωγής στην εγχώρια οικονομία.

Ρουμανικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αξιολογήσει θετικά το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ρουμανίας, το οποίο θα χρηματοδοτηθεί από 14,2 δισ. ευρώ σε επιχορηγήσεις και 14,9 δισ. ευρώ σε δάνεια.

Ανωτέρω πρόγραμμα βασίζεται στους παρακάτω 6 Πυλώνες :

1. Πράσινη μετάβαση (Εθνικό σύστημα διαχείρισης υδάτων, Δάση και βιοποικιλότητα, Διαχείριση αποβλήτων, Σιδηροδρομικές μεταφορές και μεταφορές μετρό, Αποκατάσταση κτιρίων, Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας)
2. Ψηφιακός Μετασχηματισμός (Κεντρικές Υπολογιστικές Υποδομές/Κόμβος G-Cloud και διασυνδεδεμένα ψηφιακά συστήματα, Ψηφιακή εκπαίδευση, Ευρυζωνική σύνδεση και 5G)
3. Έξυπνη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη (Μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος, Μεταρρύθμιση κρατικών εταιρειών, Έρευνα-Ανάπτυξη, Οδικές μεταφορές)
4. Κοινωνική και Περιφερειακή συνοχή (Ταμείο ανθεκτικότητας για την τοπική διακυβέρνηση, Ταμείο για υπανάπτυκτες και αγροτικές περιοχές, Κοινωνική υποδομή και κατοικίες για ηλικιωμένους, Velo Romania / πρόγραμμα ανάπτυξης υποδομών για ποδήλατα, Attractive Romania/ πρόγραμμα τουριστικής προώθησης της Ρουμανίας)
5. Υγεία και οικονομική, κοινωνική και θεσμική ανθεκτικότητα (Αύξηση της πρόσβασης στο σύστημα υγείας, ανθεκτικότητα σε κατάσταση κρίσης/εμβολιασμοί, Ελάχιστο εισόδημα, Μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, ταμείο ανθεκτικότητας της κοινωνίας των πολιτών)
6. Πολιτικές για την επόμενη γενιά/παιδιά-νέοι (Εκπαιδευμένη Ρουμανία/Εθνικό πρόγραμμα για τη μείωση των ποσοστών εγκατάλειψης του σχολείου, επιχορηγήσεις για τη νεολαία και τον αθλητισμό, εθνικό πρόγραμμα στήριξης νηπίων).

Μέχρι σήμερα – και με βάση στοιχεία από το Υπουργείο Ευρωπαϊκών Επενδύσεων και Έργων (MIPE) - η εκτέλεση του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (PNRR) είναι σταθερή και η κυβέρνηση της Ρουμανίας μπόρεσε να εκπληρώσει με επιτυχία έναν αριθμό 72 στόχων και ορόσημων, οι οποίοι έχουν φέρει στα εθνικά ταμεία περίπου 10 δισεκατομμύρια ευρώ, ενώ άλλοι 79 στόχοι και ορόσημα αναμένεται να επιτευχθούν μέχρι το τέλος του 2023 και να αποφέρουν επιπλέον 2,5 δισεκατομμύρια ευρώ.

1.2. ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε Ευρώ για το 2021

Βάσει των εκτιμήσεων της Εθνικής Επιτροπής Στρατηγικής και Προγνώσεων το μέσο κατά κεφαλήν εισόδημα ανήλθε το 2021 σε 12.600 ευρώ.

Το Βουκουρέστι βρίσκεται στην κορυφή της κατάταξης με εκτιμώμενο κατά κεφαλή ΑΕΠ ύψους 32.425 Ευρώ και ακολουθούν οι περιοχές Κλουζ-Ναπόκα με 17.466 Ευρώ, Timis 15.978, Μπρασόβ 14.958, και Κωνσταντζα με 14.355 Ευρώ. Στον αντίποδα το χαμηλότερο κατά κεφαλήν εισόδημα εντοπίζεται στους νομούς Vaslui 5.821 Ευρώ, Botosani 6.431 Ευρώ, Calarasi 6.960 Ευρώ, Suceava 7.179 Ευρώ και Teleorman με 7.437 Ευρώ.

Διάγραμμα 1: Κατά κεφαλήν εισόδημα ανά νομό



Πίνακας 2: Κατανομή του ΑΕΠ ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας % 2022

	Συμμετοχή στην ονομαστική αξία του ΑΕΠ
Βιομηχανία - Ορυχεία και λατομεία, Μεταποίηση, Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και ατμού	22,5%
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, Επισκευή μηχανοκίνητων	18,6%

οχημάτων και μοτοσικλετών, Μεταφορά και αποθήκευση, Ξενοδοχεία και εστιατόρια	
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, Υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση, Εκπαίδευση, Δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα	12,6%
Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες, Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες	6,5%
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	7,4%
Ενημέρωση και επικοινωνία	6,6%
Κατασκευές	6,3%
Γεωργία, Δασοκομία και Αλιεία	4,5%
Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες	2,6%
Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία, Επισκευή οικιακών συσκευών και άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	2,6%

Πηγή: Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής Ρουμανίας INS (Απρίλιος 2023)

Αγροτική παραγωγή

Όπως φαίνεται και από τον ανωτέρω πίνακα, το 2022, η συμβολή του αγροτικού τομέα στο ΑΕΠ της χώρας ήταν 4,5%, μειωμένη σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά (5,0%). Σημειώνεται ότι η αγροτική παραγωγή στη Ρουμανία έχει μειωθεί σημαντικά την τελευταία δεκαετία, για λόγους που ανάγονται στην έλλειψη εκσυγχρονισμού των αρδευτικών της συστημάτων και των μεθόδων καλλιέργειας. Την τελευταία πενταετία γίνονται προσπάθειες απορρόφησης κοινοτικών κονδυλίων για αγροτικά προγράμματα προς το σκοπό της αύξησης και βελτίωσης της παραγωγής και των σχετικών υποδομών, προκειμένου να αξιοποιηθούν οι πραγματικά μεγάλες δυνατότητες της χώρας.

Ο αγροτικός τομέας διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ρουμανική οικονομία. Σχεδόν το 20% των Ρουμάνων απασχολούνται με γεωργικές δραστηριότητες, σε σύγκριση με τον μέσο όρο των μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που είναι μόλις 4%. Οι 2,9 εκατ. ιδιοκτήτες γεωργικών εκτάσεων της Ρουμανίας αντιπροσωπεύουν το ένα τρίτο των γεωργικών εκμεταλλεύσεων της ΕΕ. Δεδομένου ότι το μέσο μέγεθος της εκμετάλλευσης (4,42 εκτάρια ή περίπου 40 στρέμματα) είναι σημαντικά μικρότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ, συνεπάγεται ότι πολλές από αυτές τις εκμεταλλεύσεις είναι γεωργικές εκμεταλλεύσεις επιβίωσης και ημι-επιβίωσης που παράγουν για τις οικογενειακές ανάγκες.

Το κλίμα και το ανάγλυφο των εκτεταμένων ρουμανικών πεδιάδων είναι πιο ευνοϊκό για την ανάπτυξη των καλλιεργειών σιτηρών, αν και αυτές βρίσκονται επίσης στα Υποκαρπάθια και στη Δεκάνη της Τρανσυλβανίας, όπου καταλαμβάνουν μεγάλο ποσοστό της συνολικής καλλιεργήσιμης γης. Το σιτάρι και το καλαμπόκι είναι πιο σημαντικά και ακολουθούν το κριθάρι, η σίκαλη και η βρώμη.

Τα λαχανικά και τα όσπρια —μπιζέλια, φασόλια και φακές— φυτεύονται σε σχετικά μικρά αγροτεμάχια. Τα μπιζέλια είναι η κυρίαρχη καλλιέργεια, ενώ ωριμάζοντας εγκαίρως για μια πρώιμη συγκομιδή, επιτρέπουν μια δεύτερη καλλιέργεια, συνήθως κτηνοτροφικά φυτά, να αναπτυχθούν στο ίδιο έδαφος.

Η καλλιέργεια λαχανικών είναι ιδιαίτερα έντονη στην ευρύτερη περιοχή της πρωτεύουσας του Βουκουρεστίου, με εξειδίκευση στην παραγωγή πατάτας, ντομάτας, κρεμμυδιών, λάχανων και πράσινων πιπεριών. Παρόμοιες περιοχές κηπευτικών, βρίσκονται επίσης γύρω από την Τιμισοάρα, το Αράντ, την Κραϊόβα, το Γαλάτσι, τη Βραϊλα και άλλες πόλεις.

Οι πιο σημαντικές περιοχές καλλιέργειας πατάτας είναι οι περιοχές Braşov, Sibiu, Harghita και Mures, ενώ άλλες σχετικές καλλιέργειες περιλαμβάνουν τα ζαχαρότευτλα και τους ηλιόσπορους κυρίως στις πεδιάδες του Δούναβη, της Tisa και της Jijia, όπου παράγονται λινάρι, σόγια και καπνός.

Η Ρουμανία συγκαταλέγεται επίσης στις κύριες οινοπαραγωγικές χώρες της Ευρώπης. Ειδικεύεται στην παραγωγή κρασιών υψηλής ποιότητας, χρησιμοποιώντας σύγχρονες μεθόδους. Με την ανάπτυξη του τουριστικού εμπορίου, τα κρασιά της γίνονται γνωστά και εκτιμώνται από ένα ευρύτερο διεθνές κοινό. Μεγάλες ποσότητες εξάγονται ετησίως. Οι πιο γνωστοί αμπελώνες είναι στο Odobeşti, το Panciu και το Nicoreşti, με τόσο τα λευκά όσο και τα κόκκινα κρασιά να έχουν κερδίσει διάφορα διεθνή βραβεία, ενώ τέλος σε υψόμετρο μεταξύ 300 και 500 μέτρων, οπωρώνες βρίσκονται σχεδόν σε όλες τις πλαγιές των λόφων στις παρυφές των Καρπαθίων.

Όσον αφορά στην κτηνοτροφία έχει πολύ μεγάλη παράδοση στη χώρα. Τα πρόβατα μπορούν να εκτρέφονται οπουδήποτε υπάρχει διαθέσιμο γρασίδι, είτε στους αλπικούς βοσκότοπους είτε στην πεδιάδα και την κοιλάδα του Δούναβη. Περίπου τα μισά βοοειδή εκτρέφονται για κρέας, το οποίο αποτελεί σημαντική εξαγωγή. Στη δεκαετία του 1990, ο κτηνοτροφικός τομέας γνώρισε πολλές από τις ίδιες μειώσεις που σημείωσαν οι καλλιέργειες, ωστόσο, στις αρχές της δεκαετίας του 2000 η τάση αντιστράφηκε και οι εξαγωγές βοείου κρέατος αυξήθηκαν. Τα γαλακτοκομικά προϊόντα αποτελούν επίσης σημαντικό συστατικό της ρουμανικής γεωργίας, όπως και το μαλλί, τα αυγά και το μέλι.

Τα ρουμανικά δάση απέδιδαν παραδοσιακά ξυλεία, αλλά από τη δεκαετία του 1990 η έμφαση δόθηκε στα τελικά προϊόντα. Η ξυλεία της χώρας χρησιμοποιείται κυρίως για οικοδομικά υλικά, ινοσανίδες και κατασκευή επίπλων, ενώ τα καλάμια από το δέλτα του Δούναβη παράγουν κυτταρίνη, η οποία χρησιμοποιείται για την κατασκευή ινοσανίδων.

Τα ποτάμια της Ρουμανίας, οι λίμνες της —ειδικά η περιοχή γύρω από τη λίμνη Razelm πλησίον της Μαύρης Θάλασσας— και η παράκτια περιοχή της Μαύρης Θάλασσας υποστηρίζουν μια καλά ανεπτυγμένη αλιευτική βιομηχανία. Από τη δεκαετία του 1990, η ζήτηση για ψάρια έχει μειωθεί, κυρίως λόγω της μείωσης του στόλου και των πόρων και της αύξησης της τιμής των ψαριών σε σχέση με άλλα προϊόντα ζωικής πρωτεΐνης. Η μεγαλύτερη

ποσότητα ψαριών προέρχεται από τον ποταμό Δούναβη και το μεγαλύτερο μέρος των ετήσιων αλιευμάτων καταναλώνεται φρέσκο. Μεταξύ των ψαριών που βρίσκονται στο δέλτα του Δούναβη είναι ο κυπρίνος και ο λούτσος, μαζί με ψάρια που μεταναστεύουν από τη Μαύρη Θάλασσα, όπως το σκουμπρί του Δούναβη και ο οξύρρυγχος, που παράγει το χαβιάρι, το πιο πολύτιμο προϊόν ψαριών της Ρουμανίας. Εργοστάσια κονσερβοποιίας βρίσκονται στις Τούλτσα, Κωνσταντζα και Γαλάτσι. Οι εκτροφές πέστροφας είναι διάσπαρτες σε όλη τη χώρα, αν και η ρύπανση των υδάτων έχει θέσει σε κίνδυνο πολλά από αυτά.

Η ρουμανική παραγωγή αντιπροσωπεύει περίπου το 10% της παραγωγής σιτηρών και ελαιούχων σπόρων της ΕΕ. Το καλαμπόκι παραμένει η κορυφαία καλλιέργεια σιτηρών της Ρουμανίας όσον αφορά τόσο την έκταση όσο και την παραγωγή, ακολουθούμενο από το σιτάρι και το κριθάρι. Η Ρουμανία παράλληλα είναι ο μεγαλύτερος παραγωγός ηλιανθου της Ευρώπης, καθώς και ο κορυφαίος παραγωγός καλαμποκιού, σιταριού και σόγιας. Το 2022, η παραγωγή σιτηρών και ελαιούχων σπόρων προβλέπεται να επανέλθει σε κανονικά επίπεδα μετά από ένα ιστορικά υψηλό επίπεδο παραγωγής το προηγούμενο έτος. Η μειωμένη παραγωγή σιτηρών λόγω ξηρασίας, αναμένεται να οδηγήσει σε μείωση των εξαγωγών κατά περίπου 22%, ενώ κατά μέσο όρο, η μισή περίπου συγκομιδή εξάγεται.

Τα τελευταία χρόνια, οι Ρουμάνοι αγρότες προσπάθησαν με συνέπεια, να μεγιστοποιήσουν την αποδοτικότητα της παραγωγής τους και, ως εκ τούτου, έγιναν ολοένα και πιο ανοιχτοί στις πρακτικές της έξυπνης γεωργίας. Οι πρακτικές διατήρησης της παραγωγικότητας του εδάφους, η χημική χαρτογράφηση και οι μεταβλητές πυκνότητες με βάση τη δομή του εδάφους και τα επίπεδα θρεπτικών συστατικών υιοθετούνται όλο και περισσότερο. Η έντονη ξηρασία τόσο του 2020 όσο και του 2022, ανέδειξε την ανάγκη βελτίωσης των υποδομών άρδευσης. Ορισμένα από τα παλιά και μη λειτουργικά αντλιοστάσια έχουν ανακαινιστεί. Οι αγρότες των οποίων οι εκτάσεις ήταν αρκετά κοντά σε αποθέματα νερού είχαν πρόσβαση σε χρηματοδότηση της ΕΕ για τη δημιουργία συστημάτων άρδευσης. Ωστόσο, για πολλούς αγρότες, η πρόσβαση στην άρδευση μπορεί να προέλθει μόνο από υποδομές άρδευσης μεγάλης κλίμακας, συμπεριλαμβανομένων μεγάλων καναλιών και αντλιοστασίων. Αυτό το επίπεδο άρδευσης μεγάλης κλίμακας δεν είναι ακόμη ευρέως διαθέσιμο.

Η Ρουμανία διαθέτει μεν ένα μεγάλο εθνικό δίκτυο αρδευτικών καναλιών, ωστόσο, επί του παρόντος, λιγότερο από το 20% της υποδομής των καναλιών συνολικού μήκους περίπου 10.000 χλμ χρησιμοποιείται, ποτίζοντας περίπου το 10% των 22 εκατομμυρίων στρεμμάτων καλλιεργήσιμης γης. Το Ρ/Υπουργείο Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης, ξεκίνησε ένα πρόγραμμα 1,4 δισεκατομ. Ευρώ το 2022 για την αποκατάσταση των πρωτογενών δικτύων αρδευτικών καναλιών. Ωστόσο, το ποσό που διατέθηκε ήταν ανεπαρκές για την αναβάθμιση ολόκληρου του συστήματος και στη συνέχεια, η Ρουμανία ζήτησε 0,5 δισ. Ευρώ σε πρόσθετους πόρους από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την αποκατάσταση δευτερογενών αρδευτικών καναλιών μέσω του Multiannual Financial Framework/Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου 2020-2027 της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής της ΕΕ.

Παρά την όπως προαναφέρθηκε εξέχουσα θέση της Ρουμανίας στην παραγωγή γεωργικών βασικών προϊόντων, η χώρα παραμένει καθαρός εισαγωγέας τροφίμων, αν και το εμπορικό έλλειμμα συρρικνώθηκε το 2022. Οι κύριες εισαγωγές αγροδιατροφικών προϊόντων, αποτελούνταν κυρίως από: κρέας, κηπευτικά, γαλακτοκομικά, συστατικά ζωοτροφών, ενώ οι εξαγωγές αποτελούνταν από δημητριακά, ελαιούχους σπόρους, ζωντανά ζώα και λίπη.

Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι η Ρουμανία είναι η δεύτερη μεγαλύτερη εξαγωγέας σίτου στην Ε.Ε. το 2022 – 2023 με 2,77 εκ. τόνους, σύμφωνα με στοιχεία που δημοσίευσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Με βάση αυτά τα προσωρινά στοιχεία, η Γαλλία ήταν η μεγαλύτερη εξαγωγέας σιταριού στην Ε.Ε. τη φετινή σεζόν, με 8,69 εκατομμύρια τόνους (έως τις 19 Μαρτίου τ.ε.), ακολουθούμενη από τη Ρουμανία με 2,77 εκατομμύρια τόνους, τη Γερμανία με 2,60 εκ. τόνους, τη Λιθουανία με 1,97 εκ. τόνους και την Πολωνία με 1,86 εκ. τόνους.

Επίσης, σύμφωνα με στοιχεία του Εθνικού Ινστιτούτου Στατιστικής (INS) της Ρουμανίας, η χώρα κατέλαβε το 2022 την πρώτη θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση στους ηλίανθους, τόσο ως προς την παραγωγή όσο και ως προς την καλλιεργούμενη έκταση, με συνολική συγκομιδή 2,079 εκατομμυρίων τόνων από 1,082 εκατομμύρια εκτάρια. Παρ' όλα αυτά, και αυτή η παραγωγή ήταν χαμηλότερη κατά σχεδόν 27% σε σύγκριση με το 2021, δηλαδή κατά 765.000 τόνους, με την καλλιεργούμενη έκταση να μειώνεται κατά 42.000 εκτάρια.

Βιομηχανική παραγωγή

Το 2022, η συμβολή του τομέα της βιομηχανίας στο ΑΕΠ της χώρας ήταν 22,5%, μειωμένη σε σχέση με το 2021 κατά 1,8%. Αυτό ήταν αποτέλεσμα της μείωσης της παραγωγής σε όλους τους επιμέρους κλάδους της βιομηχανίας και συγκεκριμένα στην παραγωγή και παροχή ηλεκτρικής και θερμικής ενέργειας, φυσικού αερίου, ζεστού νερού και αέρα (-9,4%), της βιομηχανίας γεωτρήσεων (-2,8%) και της βιομηχανίας μεταποίησης (-0,4%).

Στη βαριά βιομηχανία της χώρας κυριαρχούν οι εξής κλάδοι: αυτοκινητοβιομηχανία (Renault, Ford), σιδηρουργία (Arcelor-Mittal), παραγωγή αλουμίνιας (ALRO, ALPro), χημική βιομηχανία (Oltchim, Azomures), ναυπηγεία (Daewoo Mangalia, STXOSV Tulcea, STXOSV Braila), αεροναυπηγική (Airbus Helicopters), παραγωγή καλωδίων (ICME ECAB του Ομίλου Viohalco), κατασκευή αμαξωμάτων και βαγονιών (Siemens, Alstom), εξοπλισμός διύλιστηρίων κ.ά., ενώ στους σημαντικούς, παραδοσιακούς κλάδους βιομηχανικής παραγωγής συγκαταλέγονται επίσης οι κλάδοι επίπλου, ενδύματος, αγροβιομηχανίας, βιομηχανίας τροφίμων κ.ά.

Πίνακας 3: Εξέλιξη βιομηχανικής παραγωγής (ποσοστιαία μεταβολή)

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
2,7%	6,5%	12,2%	0,7%	1,9%	9,6%	7,1%	-1,8%

Τομέας Υπηρεσιών

Η οικονομία της Ρουμανίας επικεντρώνεται κυρίως στον τομέα των υπηρεσιών, ο οποίος αντιπροσωπεύει πάνω από το 70% του ΑΕΠ και απασχολεί περίπου το 50% του εργατικού δυναμικού της χώρας. Όσον αφορά στους τομείς, ο τουρισμός γνωρίζει μεγάλη άνθηση τα τελευταία χρόνια, ο τομέας της τεχνολογίας παρουσιάζει επίσης συνεχή ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια, λόγω της εμφάνισης ενός υψηλού επιπέδου εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού, το κόστος του οποίου είναι χαμηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Σημειώνεται ότι ο τομέας της πληροφορικής της Ρουμανίας αντιπροσωπεύει περίπου το 6,2% του ΑΕΠ (Romanian Software Industry Association). Παράλληλα ο ρουμανικός τραπεζικός τομέας περιλαμβάνει 34 πιστωτικά ιδρύματα: τρεις τράπεζες με πλήρες ή πλειοψηφικό ρουμανικό κρατικό κεφάλαιο, τέσσερα πιστωτικά ιδρύματα με πλειοψηφικό εγχώριο, ιδιωτικό κεφάλαιο, 19 τράπεζες με πλειοψηφικό ξένο κεφάλαιο και οκτώ υποκαταστήματα ξένων τραπεζών. Περίπου το 68,2% του ενεργητικού του ρουμανικού τραπεζικού τομέα κατέχεται από ιδρύματα με ξένο κεφάλαιο (Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία).

Τομέας Ενέργειας

Γενικά

Το 2022, κυρίως λόγω του πολέμου στην Ουκρανία και των επιπτώσεων αυτού, τα ενεργειακά θέματα (και στην Ρουμανία) απέκτησαν μείζονα σημασία. Η Ρουμανία, λόγω της εσωτερικής παραγωγής σε φυσικό αέριο (περί το μήνα Νοέμβριο του 2022, στην έναρξη δηλαδή της χειμερινής περιόδου, οι αποθήκες της χώρας ήταν γεμάτες σε ποσοστό ρεκόρ 97,75%, προσφέροντας την εγγύηση της κάλυψης των αναγκών ολόκληρο το χειμώνα 2022-23) και πετρέλαιο, κλυδωνίστηκε λιγότερο από την διακοπή τροφοδοσίας της Ε.Ε. με ρωσικό αέριο.

Η χώρα βρίσκεται σε μία διαδικασία αλλαγής του ενεργειακού της μείγματος και προσαρμογής στις ευρωπαϊκές πολιτικές περί πράσινης ενέργειας. Επ'αυτού, η ρ/Βουλή ψήφισε, το Νοέμβριο του 2022, το νομοσχέδιο σχετικά με την απανθρακοποίηση του ενεργειακού τομέα, το οποίο προβλέπει πλήρη απεξάρτηση από τον λιγνίτη και το μαύρο άνθρακα, το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2032. Πιο συγκεκριμένα, οι μονάδες παραγωγής ενέργειας που βασίζονται σε ασφαλτούχο άνθρακα και λιγνίτη και ήταν ενεργές έως τις 31 Δεκεμβρίου 2021, θα παύουν σταδιακά τη λειτουργία τους και θα χρησιμοποιούνται ως τεχνικό αποθεματικό στη διάθεση του εθνικού διανομέα ενέργειας, κατά τα εξής όρια :

- α) έως το τέλος του 2022, μονάδες παραγωγής ενέργειας με βάση το λιγνίτη ισχύος 660 MW,
- β) μέχρι το τέλος του 2025, μονάδες παραγωγής ενέργειας δυναμικότητας 1.425 MW και
- γ) έως το τέλος του 2032 το αργότερο, οι τελευταίες μονάδες παραγωγής ηλ. ενέργειας από λιγνίτη και ασφαλτούχο άνθρακα, ισχύος 1.140 MW.

Το νομοσχέδιο προβλέπει ακόμη, προκειμένου να μην τεθεί σε κίνδυνο η ασφάλεια του Εθνικού Ενεργειακού Συστήματος, την αντικατάσταση των μονάδων που θα κλείσουν από νέες παραγωγικές μονάδες φυσικού αερίου από υδρογόνο και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (οκτώ φωτοβολταϊκά πάρκα συνολικής ισχύος 735 MW έως το 2024).

Η επένδυση στις ΑΠΕ και στην πυρηνική ενέργεια καθίσταται αναγκαία, προκειμένου η Ρουμανία να επιτύχει την ενεργειακή διαφοροποίηση και να καλύψει τις ενεργειακές της ανάγκες.

Τον Απρίλιο του 2020 το Υπουργείο Οικονομίας, Ενέργειας και Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος υπέβαλε για δημόσια συζήτηση την Περιβαλλοντική Εκτίμηση για το «Εθνικό Ολοκληρωμένο Σχέδιο για την Ενέργεια και την Κλιματική Αλλαγή 2021-2030/National Integrated Plan for Energy and Climate Change 2021-2030/PNIESC. Τον Απρίλιο του 2021, το PNIESC ήταν έτοιμο για έγκριση από την κυβέρνηση. Το PNIESC και οι στόχοι για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ενδέχεται να αναθεωρηθούν το 2023, με βάση την εξέλιξη της αγοράς και τις επενδύσεις.

Υπάρχουν πέντε εθνικοί στόχοι που λαμβάνονται υπόψη στο PNIESC, με εκτιμώμενους στόχους για το 2030:

1. απανθρακοποίηση - μείωση των εκπομπών GHG κατά 40%
2. ενεργειακή απόδοση (βελτίωση κατά 32,5%)
3. ενεργειακή ασφάλεια
4. εγχώρια αγορά ενέργειας
5. έρευνα, καινοτομία και ανταγωνιστικότητα (διασύνδεση της αγοράς ενέργειας-15%).

Σημειώνεται ότι η χώρα σχεδιάζει να επενδύσει πάνω από 22,6 δισ. ευρώ στον ενεργειακό τομέα την επόμενη δεκαετία, με το μεγαλύτερο μέρος των κεφαλαίων, τουλάχιστον 16 δισ. ευρώ, να προέρχεται από κοινοτικούς πόρους.

Κατά τα λοιπά, όσον αφορά τη διασυνδεσιμότητα και τα διεθνή δίκτυα ενέργειας (πέραν των εξελίξεων που σημειώθηκαν εντός του 2022 και αναλύονται κατωτέρω), η Ρουμανία συμμετέχει στο σχέδιο κατασκευής του αγωγού φυσικού αερίου BRUA, μαζί με τη Βουλγαρία, την Ουγγαρία και την Αυστρία και επίσης προωθεί το σχέδιο του αγωγού Eastring (δυνητική σύνδεση αγωγών φ.α. Βουλγαρίας, Ρουμανίας, Ουγγαρίας και Σλοβακίας). Συμμετέχει στην Ενεργειακή Κοινότητα, στην πρωτοβουλία CESEC, στην Πρωτοβουλία Τριών Θαλασσών (3SI), της οποίας είναι και ιδρυτικό μέλος, στην Πρωτοβουλία 17+1 και στην Partnership for Transatlantic Economic Cooperation (P-TEC).

Σημαντικές ενεργειακές εξελίξεις

Ηλεκτρική ενέργεια

Τον Δεκέμβριο του 2022 υπεγράφη, παρουσία της Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κας Ursula von der Leyen (δεδομένου ότι η Ε.Ε. θα χρηματοδοτήσει το έργο της κατασκευής του υποθαλάσσιου ηλεκτροφόρου καλωδίου με 2,3 δισ. ευρώ) η Συμφωνία μεταξύ Ρουμανίας, Ουγγαρίας, Γεωργίας και Αζερμπαϊτζάν, για την κατασκευή υποθαλάσσιου (κάτω από τη Μαύρη Θάλασσα) διασυνδετηρίου καλωδίου μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, το οποίο προορίζεται να συνδέσει το Αζερμπαϊτζάν με την Γεωργία και στην συνέχεια μέσω Ρουμανίας με την Ουγγαρία και να αποτελέσει μία νέα πηγή ενέργειας για την Ε.Ε..

Κάθετος Άξονας Φυσικού Αερίου

Τον Δεκέμβριο του 2022, η Ελλάδα (ΔΕΣΦΑ), η Βουλγαρία (Bulgartransgaz), η Ουγγαρία (FGSZ) και η Ρουμανία (SNTGN Transgaz) υπέγραψαν στην Αθήνα (στο περιθώριο διεθνούς συνεδρίου για το υδροποιημένο φυσικό αέριο) Μνημόνιο Κατανόησης, με αντικείμενο την έναρξη επίσημων συζητήσεων περί του ρυθμιστικού πλαισίου και των οικονομικών παραμέτρων της υλοποίησης του Κάθετου Άξονα Φυσικού Αερίου (Vertical Gas Corridor – η υλοποίησή του είχε συμφωνηθεί το 2016), ο οποίος θα επιτρέπει την διακίνηση (και στις δύο κατευθύνσεις) φυσικού αερίου από την Ελλάδα προς τη Βόρεια Ευρώπη, μέσω Βουλγαρίας, Ρουμανίας και Ουγγαρίας. Οι συμβαλλόμενοι συμφώνησαν να αναβαθμίσουν τη διασύνδεση και την μεταφορική δυνατότητα των δικτύων τους, στο πλαίσιο των προσπαθειών τους να διαφοροποιήσουν τις πηγές ενεργειακής κάλυψής τους, μετά τον πόλεμο στην Ουκρανία και τις εξελίξεις με τη Ρωσία.

Κοιτάσματα υπεράκτιων κοιτασμάτων φ.α. στην Μαύρη Θάλασσα

Καθώς η Ρουμανία διαθέτει σημαντικά κοιτάσματα υπεράκτιων κοιτασμάτων φ.α. στην Μαύρη Θάλασσα, γίνονται σημαντικές προσπάθειες εξόρυξης και αξιοποίησης αυτών. Συγκεκριμένα πρόκειται για την αξιοποίηση 2 κοιτασμάτων στα οικόπεδα Neptun Deep (τμήματα Domino και Pelican South) που διαχειρίζονται από κοινού, η αυστριακών συμφερόντων OMV Petrom και η ρουμανικών συμφερόντων Romgaz) και Media (τμήματα Ana και Doina) που διαχειρίζεται ο αμερικανικών συμφερόντων όμιλος Black Sea Oil & Gas.

Πυρηνική Ενέργεια

Στο μέτωπο της πυρηνικής ενέργειας, έγινε γνωστή το φθινόπωρο του 2022, η βούληση των Η.Π.Α. να παράσχουν χρηματοδότηση αξίας άνω των 3 δισεκατομμυρίων δολαρίων για την κατασκευή δύο νέων πυρηνικών αντιδραστήρων στη Ρουμανία, στο εργοστάσιο “Cernavoda”. Τα έργα αναμένεται να ξεκινήσουν εντός του 2023 και να ολοκληρωθούν έως το 2030. Υπενθυμίζεται ότι το “Cernavoda”, ο μοναδικός πυρηνικός σταθμός της Ρουμανίας, κατασκευάστηκε με καναδική τεχνολογία και λειτουργεί από τη δεκαετία του 1990. Δύο αντιδραστήρες συνολικής ισχύος 1.400 MW, καλύπτουν σήμερα περίπου το ένα πέμπτο των αναγκών ηλεκτρικής ενέργειας της χώρας.

Τέλος, η “Nuclearelectrica”, η μοναδική εταιρεία παραγωγής πυρηνικής ενέργειας στη Ρουμανία, προχώρησε εντός του 2022 στις πρώτες προπαρασκευαστικές ενέργειες για την ανάπτυξη μικρών αρθρωτών πυρηνικών αντιδραστήρων (small modular reactor - SMR) στη χώρα. Στόχος είναι οι SMR να αναπτυχθούν συμπληρωματικά τόσο με πυρηνικούς αντιδραστήρες μεγάλης κλίμακας όσο και με ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Για το σκοπό αυτό υπεγράφη το Νοέμβριο του 2022 μνημόνιο κατανόησης μεταξύ της θυγατρικής της “Nuclearelectrica”, “RoPower Nuclear SA” και της Donalam SRL, μέρος του ιταλικού ομίλου AFV Beltrame (κορυφαίος ευρωπαίος παραγωγός χάλυβα). Στις αρχές του τρέχοντος έτους, το συγκεκριμένο έργο φαίνεται ότι θα πραγματοποιηθεί με την αρωγή των ΗΠΑ, καθώς το Φεβρουάριο συνήφθη σχετική συμφωνία μεταξύ “Nuclearelectrica” και “NuScale Power”, μέλους του αμερικανικού ομίλου “Fluor”.

Εξαγορά από την ΔΕΗ της εταιρείας Enel Romania

Στα τέλη του 2022 μπήκαν οι βάσεις για μία συμφωνία με έντονο ελληνικό ενδιαφέρον (η οποία υπεγράφη τελικά στις αρχές του 2023), τη συμφωνία αποκλειστικότητας/exclusivity agreement, μεταξύ της ΔΕΗ και της ιταλικής εταιρείας Enel σχετικά με την πιθανή απόκτηση όλων των συμμετοχών του Ομίλου Enel στην Ρουμανία (Target Assets).

Η Enel έχει παρουσία στη Ρουμανία από το 2005, στην διανομή, την εμπορία και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Ειδικά όσον αφορά στην διανομή, δραστηριοποιείται στην περιοχή Muntenia Sud (περιλαμβάνει το Βουκουρέστι, την περιοχή Banat, που περιλαμβάνει την Τιμισοάρα -τη βιομηχανική ζώνη της χώρας- και την περιοχή Dobrogea που περιλαμβάνει την Κωνσταντζα - την τουριστική ζώνη της χώρα) με συνολικό δίκτυο 130 χιλ. χλμ και ηλεκτροδοτούμενους περί τα 3 εκατ. κατοίκους.

Όσον αφορά στην εμπορία, η Enel διαθέτει παρουσία σε ηλεκτρισμό και φυσικό αέριο μέσω των εταιρειών Enel Energie και Enel Muntenia με περίπου 2,5 έως 3 εκατ. πελάτες, ενώ όσον αφορά στις ΑΠΕ η Enel διαθέτει περίπου 600MW σε λειτουργία καθώς επίσης και ένα χαρτοφυλάκιο 5GW κλεισμένων έργων.

Κατανάλωση ενέργειας το 2022

Σύμφωνα με στοιχεία του Εθνικού Ινστιτούτου Στατιστικής της Ρουμανίας (INS), οι πρωτογενείς ενεργειακοί πόροι της χώρας μειώθηκαν κατά 0,6% το 2022 σε σύγκριση με το 2021, ενώ η τελική κατανάλωση ενέργειας ήταν χαμηλότερη κατά 7,2% σε σχέση με την αμέσως προηγούμενη χρονιά.

Ειδικότερα, οι κύριοι πόροι πρωτογενούς ενέργειας ανήλθαν συνολικά σε 33,492 εκατομμύρια τόνους ισοδύναμου πετρελαίου (toe), μειωμένοι κατά 190.500 toe.

Εξ αυτών, η εγχώρια παραγωγή ήταν 17,817 εκατ. toe, μειωμένη κατά 467.200 toe (-2,6%) σε ετήσια βάση, ενώ οι εισαγωγές ανήλθαν σε 15,675 εκατ. toe, αυξημένες κατά 276.700 toe (+1,8%).

Σε τιμές kWh, οι ενεργειακοί πόροι το 2022 ήταν 64,162 δισεκατομμύρια kWh, σημειώνοντας μείωση κατά 2,988 δισεκατομμύρια kWh σε σύγκριση με το 2021. Η παραγωγή από θερμοηλεκτρικούς σταθμούς ήταν 21,576 δισεκατομμύρια kWh, μειωμένη κατά 647,4 εκατομμύρια kWh (-2,9%), από υδροηλεκτρικούς σταθμούς 14,171 δισεκατομμύρια kWh, μειωμένη κατά 3,08 δισεκατομμύρια kWh (-17,9%), από πυρηνικούς σταθμούς 11,089 δισεκατομμύρια kWh, μειωμένη κατά 195,6 εκατομμύρια kWh (-1,7%), από αιολικούς σταθμούς 7,006 δισεκατομμύρια kWh (αύξηση κατά 429,8 εκατομμύρια kWh), ενώ η ηλιακή ενέργεια που παρήχθη σε φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις ήταν 1,772 δισεκατομμύρια kWh (αύξηση κατά 70,7 εκατομμύρια kWh).

Η τελική κατανάλωση ενέργειας ανήλθε σε 51,709 δισεκατομμύρια kWh (-7,2% σε σύγκριση με το 2021), ενώ η τελική κατανάλωση ενέργειας στην οικονομία μειώθηκε κατά 6,5%. Επιπλέον, ο δημόσιος φωτισμός μειώθηκε κατά 4,2% και η οικιακή κατανάλωση κατά 9,3%. Όσον αφορά τέλος τις εξαγωγές ηλεκτρικής ενέργειας, ήταν 7,325 δισ. kWh, αυξημένες κατά 1,41 δισ. kWh.

Παραγωγή αργού πετρελαίου στη Ρουμανία το 2022

Η Ρουμανία παρήγαγε περισσότερους από 2,92 εκατομμύρια toe (τόνους ισοδύναμου πετρελαίου) αργού πετρελαίου το 2022, κατά 179.200 toe (-5,8%) λιγότερο από το 2021, σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιεύτηκαν από το Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής (INS) της χώρας. Οι εισαγωγές αργού πετρελαίου το 2022 ανήλθαν σε 8,7 εκατομμύρια toe, κατά 1,881 εκατομμύρια toe (27,6%) υψηλότερες σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Σε κάθε περίπτωση, η Ρουμανία είναι μεταξύ των κορυφαίων παραγωγών πετρελαίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με στοιχεία για το 2021, η χώρα βρισκόταν στην τρίτη θέση (με 3,2 εκ. τόνους πετρελαίου περίπου), μετά την Ιταλία (4,8 εκ. τόνους) και τη Δανία (3,2 εκ. τόνους πετρελαίου).

Η Ρουμανία είναι ο μεγαλύτερος παραγωγός πετρελαίου και φυσικού αερίου (O&G) στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη και έχει τη δυνατότητα να κυριαρχήσει στην ευρωπαϊκή αγορά O&G ως αποτέλεσμα της εύρεσης κοιτασμάτων φ.α. στη Μαύρη Θάλασσα.

Η χερσαία παραγωγή φυσικού πετρελαίου και φυσικού αερίου στη Ρουμανία παρέχεται από παραδοσιακούς παραγωγούς όπως η Romgaz SA, η OMV Petrom SA, η Amromco Energy SRL, η Mazarine Energy Romania, η Raffles Energy SRL και η Stratum Energy Romania.

Οι κύριοι κάτοχοι υπεράκτιων τίτλων στη Μαύρη Θάλασσα είναι: Black Sea Oil & Gas BSOG, ExxonMobil, Lukoil, OMV Petrom, Petromar Resources, Petro Ventures, Gas Plus Dacia και Romgaz SA.

Παραγωγή άνθρακα

Τον Οκτώβριο του 2021, στην τελική έκδοση του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, η χώρα δεσμεύτηκε για σταδιακή κατάργηση του άνθρακα έως το 2032.

Επίσης, λειτουργούν συνολικά 13 μονάδες στους 7 ενεργούς σταθμούς παραγωγής ενέργειας από άνθρακα στη Ρουμανία, με μεικτή εγκατεστημένη ισχύ 2895 MW.

Υπάρχουν δύο κύριες εταιρείες παραγωγής άνθρακα που διαχειρίζονται σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής και ορυχεία: η Oltenia Energy Complex (OEC) διαχειρίζεται 4 εργοστάσια και 10 ορυχεία, όλα με βάση τον λιγνίτη, και παρέχει περίπου το 90% της ηλεκτρικής ενέργειας της χώρας με βάση τον άνθρακα. Η κύρια εταιρεία επεξεργασίας άνθρακα, που βρίσκεται στη γειτονική κομητεία, είναι η Hunedoara Energy Complex (HEC).

ΑΠΕ στην Ρουμανία

Η ανάπτυξη των ΑΠΕ στη Ρουμανία είναι αποτέλεσμα των προτεραιοτήτων που έχει θέσει η ρουμανική κυβέρνηση στον ενεργειακό τομέα. Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το

Κλίμα 2021-2030 (INECP) - το οποίο έχει σαν τελικό στόχο μερίδιο 30,7% της ανανεώσιμης ενέργειας στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας έως το 2030 - σε συνδυασμό με τους στόχους της Ε.Ε. για επίτευξη καθαρών μηδενικών εκπομπών αερίων θερμοκηπίου έως το 2050, έχουν μετατρέψει τις ΑΠΕ σε τομέα πρόσφορο για ιδιωτικές επενδύσεις. Με βάση τον προγραμματισμό που θέλει την συνολική εγκατεστημένη ηλεκτρική ισχύ της Ρουμανίας να αυξάνεται κατά περίπου 32% έως το 2030 (σε σύγκριση με το 2020), αναμένεται η αύξηση της εγκατεστημένης ισχύος όλων των μορφών ΑΠΕ. Ειδικότερα, οι εγκαταστάσεις αιολικής και ηλιακής ενέργειας, από δυναμικότητα ισχύος 2.302 GW και 3.692 GW αντίστοιχα το 2020, αναμένεται να φτάσουν τα 5.255 GW και 5.054 GW αντίστοιχα το 2030, ενώ η υδροηλεκτρική ενέργεια θα διατηρήσει την ηγετική της θέση ως ο κύριος ενεργειακός πόρος στη Ρουμανία όσον αφορά την εγκατεστημένη ισχύ, αυξάνοντας από 2.953 GW το 2020 σε 7.593 GW μέχρι το 2025 (χωρίς σχέδιο περαιτέρω επέκτασης πέραν του χρονικού αυτού ορίου).

Σύμφωνα με την έκθεση του ειδησεογραφικού οργανισμού “SeeNext” με τίτλο “Renewable Energy in Southeast Europe”, η Ρουμανία είναι η μεγαλύτερη αγορά ΑΠΕ στη ΝΑ Ευρώπη, καθώς η χώρα καταλαμβάνει μακράν την πρώτη θέση στους επιμέρους δείκτες.

Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά στο σκέλος των λειτουργικών εσόδων, παρατηρείται ότι ο τομέας των ΑΠΕ απέφερε το 2021 12,9 δισ. ευρώ αθροιστικά στις πέντε υπό εξέταση χώρες, με τη Ρουμανία να έχει το μερίδιο του λέοντος, λίγο πάνω από το 50% του συνόλου (6,6 δισ. ευρώ). Μάλιστα η ετήσια αύξηση των λειτουργικών εσόδων στη Ρουμανία (+41%, από 4,7 δισ. ευρώ το 2020) υπερέβη τη συνολική αύξηση για την περιφέρεια, η οποία ανήλθε στο 30% μεταξύ 2020 και 2021 (η αύξηση των λειτουργικών εσόδων οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αύξηση των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας και στην συνακόλουθη αύξηση της ζήτησης για εναλλακτική ενέργεια). Σε όρους μεγέθυνσης της αγοράς των ΑΠΕ, η Ρουμανία ήταν δεύτερη το 2021, πίσω μόνο από τη Βουλγαρία (+44%), η οποία όμως κινήθηκε σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα (λειτουργικά έσοδα 1,3 δισ. Το 2021).

Όσον αφορά τα συνδυαστικά καθαρά κέρδη (δηλαδή το άθροισμα των κερδών των τριών τομέων : α) λειτουργία, συντήρηση και διαχείριση περιουσιακών στοιχείων, β) κατασκευές, μηχανική και ανάπτυξη έργων και γ) μεταποιητικός τομέας) και πάλι η Ρουμανία, με 987 εκ. ευρώ (εκ των οποίων τα 936 εκ. αφορούν τη λειτουργία, συντήρηση και διαχείριση περιουσιακών στοιχείων), επί συνόλου 1,7 δισ. ευρώ, αντιπροσωπεύει το ήμισυ και πλέον της αγοράς στην περιοχή.

Τέλος, ο αριθμός των εργαζομένων στον τομέα των ΑΠΕ ανήλθε στους 33.439 το 2021 (+1,3% σε σχέση με το 2020). Περισσότεροι από τους μισούς και συγκεκριμένα 16.871 εργαζόμενοι απασχολούνται στη Ρουμανία.

Διάρθρωση παραγωγής

Οι κύριες εταιρείες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας είναι κρατικές:

1. Πυρηνικός σταθμός Cernavoda (εγκατεστημένη ισχύς 2x700 MW για μονάδες 1+2, εξασφαλίζοντας περίπου το 20% του συνολικού ενεργειακού μείγματος),
2. 208 υδροηλεκτρικά και αντλιοστάσια – εγκατεστημένη ισχύς 6.444 GW που εξασφαλίζουν περισσότερο από το 25% του ενεργειακού μείγματος και
3. Έξι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής με καύση άνθρακα – 2 με Hunedoara Energy Complex, σε πτώχευση επί του παρόντος, παρέχοντας το 1-3% του εθνικού ενεργειακού μείγματος και 4 με Oltenia Energy Complex, που παρέχει το 20% της εθνικής παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.

Διανομή

Το σύστημα διανομής ηλεκτρικής ενέργειας στη Ρουμανία και το σύστημα διασύνδεσης με τις γειτονικές χώρες διαχειρίζεται και λειτουργεί από την κατά πλειοψηφία κρατική εταιρεία Transelectrica SA. Η οποία διαχειρίζεται επίσης τη λειτουργία της αγοράς, την ανάπτυξη του δικτύου και της υποδομής της αγοράς και την ασφάλεια του εθνικού συστήματος μεταφοράς ενέργειας.

Προμήθεια & Διανομή Ενέργειας

Μέχρι το τέλος του 2020, πέντε μεγάλοι προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας δραστηριοποιούνταν στη Ρουμανία:

1. CEZ (σήμερα Macquarie Infrastructure and Real Assets – MIRA)
2. Enel Energie (εξαγοράστηκε από την ΔΕΗ)
3. E.On
4. Enel Energie Muntenia (εξαγοράστηκε από την ΔΕΗ)
5. Electrica, που καλύπτει διαφορετικές περιοχές.

Τον Ιούλιο του 2021 υπήρχαν 176 αδειοδοτημένοι προμηθευτές φυσικού αερίου και αδειοδοτημένοι προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας από τους οποίους 14 αδειοδοτήθηκαν και για τους δύο τομείς.

Παράλληλα υπάρχουν και οκτώ αδειοδοτημένοι διαχειριστές συστημάτων διανομής (54,72% σε αστικές περιοχές):

1. e-Distributie Muntenia
2. e-Distributie Banat
3. e-Distributie Dobrogea
4. Distribuție Energie Oltenia
5. Delgaz Grid
6. SDEE Muntenia Nord
7. SDEE Transilvania Nord
8. SDEE Transilvania Sud).

1.3. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

1.3.1 ΕΜΠΟΡΙΟ ΑΓΑΘΩΝ

Το 2022, οι ρ/εξαγωγές ανήλθαν σε 91,952 δις. ευρώ (αυξημένες κατά 23,1% σε σχέση με το 2021) και οι εισαγωγές σε 126,046 δις. ευρώ (+28,1%). Το εμπορικό έλλειμμα ήταν 34,095 δις. ευρώ, δηλαδή 10,420 δις. ευρώ περισσότερα από το 2021 (+44%). Η διαχρονική εξέλιξη του εξωτερικού εμπορίου της χώρας καταγράφεται στον ακόλουθο πίνακα:

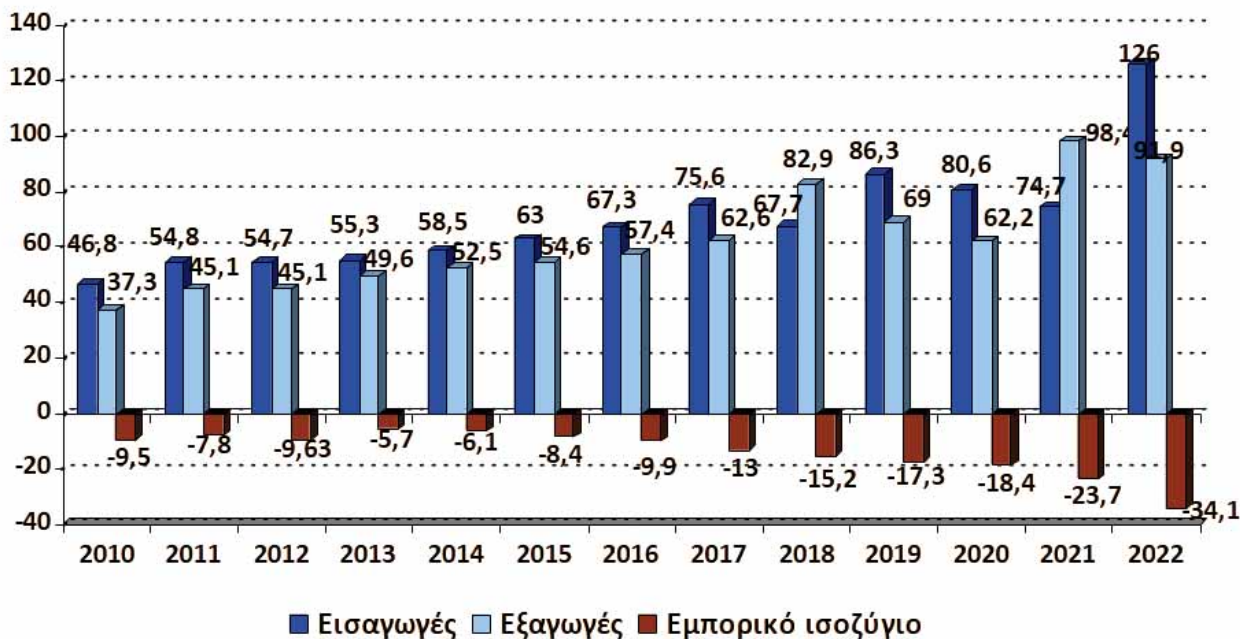
Πίνακας 4: Εξωτερικό εμπόριο αγαθών της Ρουμανίας (σε δις. ευρώ)

Δισ. Ευρώ	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Μεταβολή 2021/2022
Εξαγωγές αγαθών	62,642	67,733	69,003	62,175	74,701	91,952	23,1%
Εισαγωγές αγαθών	75,598	82,807	86,285	80,564	98,401	126,05	28,1%
Εμπορικό ισοζύγιο	-12,956	-15,074	-17,282	-18,388	-23,700	-34,095	44,0%

Πηγή: Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής Ρουμανίας **INS**, International Trade Statistics

Η εξέλιξη του εξωτερικού εμπορίου της Ρουμανίας την τελευταία δεκαετία αποτυπώνεται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 2: Πορεία Εξωτερικού Εμπορίου Ρουμανίας (σε δις. ευρώ)



Όσον αφορά στις εξαγωγές αγαθών, τα δέκα κυριότερα εξαγωγίμα προϊόντα της Ρουμανίας είναι: μηχανολογικός εξοπλισμός, αυτοκίνητα, λέβητες, αντιδραστήρες, δημητριακά, σίδηρος, χάλυβας, ορυκτά καύσιμα και λάδια, έπιπλα, καουτσούκ, όργανα και συσκευές οπτικής και κινηματογραφίας και προϊόντα σιδήρου.

Πίνακας 5: Εξαγωγές αγαθών Ρουμανίας (σε εκατ. Ευρώ)

2ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας	2022		Μεταβολή στην αξία
	Αξία	% στο σύνολο	2022/2021
77. Ηλεκτρικά μηχανήματα, συσκευές και τα μέρη τους	13.884,4	15,1%	17,6%
78. Αυτοκίνητα, οχήματα, ελκυστήρες, ποδήλατα	13.016,5	14,2%	19,2%
74. Γενικά βιομηχανικά μηχανήματα και εξοπλισμός	5.244,5	5,7%	7,1%
04. Δημητριακά	4.657,4	5,1%	19,8%
67. Χυτοσίδηρος, σίδηρος και χάλυβας	4.108,7	4,5%	12,5%
33. Ορυκτά καύσιμα, ορυκτά λάδια και προϊόντα αυτών	4.065,3	4,4%	110%
62. Καουτσούκ και τεχνουργήματα από καουτσούκ	2.987,5	3,2%	26,6%
82. Έπιπλα	2.614,4	2,8%	17,2%
69. Τεχνουργήματα από χυτοσίδηρο, σίδηρο ή χάλυβα	2.581,1	2,8%	15,2%
88. Όργανα και συσκευές οπτικής, κινηματογραφίας	2.575,8	2,8%	14,6%

Πηγή: Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής Ρουμανίας **INS**, InternationalTradeStatistics

Τα κυριότερα αγαθά που εισάγει η χώρα είναι μηχανές, συσκευές, ηλεκτρολογικός εξοπλισμός, λέβητες, αυτοκίνητα, ορυκτά καύσιμα, πλαστικά, φαρμακευτικά προϊόντα, σίδηρος, χάλυβας, όργανα και συσκευές οπτικής και κινηματογραφίας.

Πίνακας 6: Εισαγωγές αγαθών στη Ρουμανία

2ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας	2022		Μεταβολή στην αξία
	Αξία	% στο σύνολο	2022/2021
77. Ηλεκτρικά μηχανήματα, συσκευές και τα μέρη τους	13.746,3	10,9%	25,1%
78. Αυτοκίνητα, οχήματα, ελκυστήρες, ποδήλατα	10.149,5	8,1%	24,4%
33. Ορυκτά καύσιμα, ορυκτά λάδια κλπ	8.859,7	7,0%	75,1%
74. Γενικά βιομηχανικά μηχανήματα και εξοπλισμός	5.813,0	4,6%	10,1%
67. Χυτοσίδηρος, σίδηρος και χάλυβας	5.803,3	4,6%	27,7%
54. Φαρμακευτικά προϊόντα	4.622,5	3,7%	11,4%
69. Τεχνουργήματα από χυτοσίδηρο, σίδηρο ή χάλυβα	4.617,9	3,7%	14,7%
89. Τεχνουργήματα διάφορα	4.578,3	3,6%	19,2%
76. Συσκευές και εξοπλισμός τηλεπικοινωνιών και ήχου για ηχογράφηση και αναπαραγωγή	3.780,4	3,0%	21,0%
34. Φυσικό αέριο	3.498,9	2,8%	164,2%

Πηγή: Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής Ρουμανίας **INS**, InternationalTradeStatistics

Οι κυριότερες χώρες – εμπορικοί εταίροι της Ρουμανίας, όσον αφορά εξαγωγές και εισαγωγές είναι οι εξής :

Πίνακας 7 : Οι προορισμοί εξαγωγών Ρουμανίας και η θέση της Ελλάδας το 2022

Θέση	Χώρα	2022 εκ. ευρώ	Μερίδιο επί συνόλου εξαγωγών	2022 σε σχέση με 2021
	Σύνολο εξαγωγών	91.952,6	100,0%	23,1%
1	Γερμανία	18.249,9	19,8%	19,0%
2	Ιταλία	9.252,8	10,1%	18,4%
3	Ουγγαρία	6.794,4	7,4%	60,0%
4	Γαλλία	5.527,6	6,0%	15,9%
5	Βουλγαρία	3.575,1	3,9%	22,1%
6	Πολωνία	3.502,4	3,8%	17,6%
7	Ολλανδία	3.232,7	3,5%	25,9%
8	Ισπανία	2.852,8	3,1%	28,1%
9	Τουρκία	2.820,4	3,1%	7,5%
10	Τσεχία	2.657,7	2,9%	13,7%
11	Ηνωμένο Βασίλειο	2.633,0	2,9%	22,4%
12	Η.Π.Α.	2.266,6	2,5%	45,3%
13	Μολδαβία	2.266,2	2,5%	74,1%
14	Αυστρία	2.205,4	2,4%	16,8%
15	Βέλγιο	1.884,0	2,0%	18,6%
16	Σλοβακία	1.787,3	1,9%	12,3%
17	Ουκρανία	1.544,5	1,7%	118,6%
18	Σερβία	1.485,4	1,6%	51,4%
19	Κίνα	1.083,5	1,2%	-4,5%
20	Ελλάδα	1.081,6	1,2%	21,5%

Πηγή : INS, Ελεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ

Πιν. 8: Σημαντικότεροι προμηθευτές Ρουμανίας και η θέση της Ελλάδας το 2022

Θέση	Χώρα	2022 εκ. ευρώ	Μερίδιο επί συνόλου	2022 σε σχέση με 2021
Σύνολο εισαγωγών		126.053,8	100,0%	28,1%
1	Γερμανία	22.429,9	17,8%	14,4%
2	Ιταλία	10.305,4	8,2%	17,1%
3	Βουλγαρία	8.809,2	7,0%	117,2%
4	Ουγγαρία	8.194,0	6,5%	20,4%
5	Πολωνία	7.440,8	5,9%	21,0%
6	Κίνα	7.378,6	5,9%	18,9%
7	Τουρκία	6.047,1	4,8%	37,0%
8	Ολλανδία	5.021,7	4,0%	29,1%
9	Γαλλία	4.893,6	3,9%	17,8%
10	Αυστρία	3.990,3	3,2%	27,0%
11	Ρωσία	3.883,1	3,1%	22,9%
12	Τσεχία	3.395,1	2,7%	20,6%
13	Ισπανία	3.224,2	2,6%	31,1%
14	Καζακστάν	3.219,7	2,6%	118,4%
15	Βέλγιο	3.022,4	2,4%	24,6%
16	Σλοβακία	2.396,5	1,9%	21,1%
17	Ουκρανία	2.200,0	1,7%	66,1%
18	Ελλάδα	1.626,0	1,3%	16,9%
19	Η.Π.Α.	1.345,9	1,1%	45,1%
20	Ελβετία	1.249,9	1,0%	3,4%

Πηγή: INS / επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ

Παρατηρούμε ότι οι εξαγωγές προς τις πρώτες 20 χώρες πελάτες της Ρουμανίας καλύπτουν το 82,3% των συνολικών εξαγωγών, ενώ οι πρώτες 20 χώρες προμηθευτές της Ρουμανίας κατέχουν μερίδιο 87,6% των συνολικών εισαγωγών. Οι εμπορικές συναλλαγές με τα κράτη μέλη της Ε.Ε. αντιπροσωπεύουν τη μερίδα του λέοντος, καθώς ανέρχονται σε 66,458 δισ. ευρώ ως προς τις εξαγωγές (72,3% του συνόλου) και σε 89,332 δισ. ευρώ ως προς τις εισαγωγές (70,9% του συνόλου). Η Ελλάδα καταλαμβάνει, για το 2022, την 20^η θέση ως χώρα πελάτης των ρουμανικών προϊόντων και την 18^η ως χώρα προμηθευτής της Ρουμανίας με μερίδιο 1,2% και 1,3% αντιστοίχως.

1.3.2 ΕΜΠΟΡΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Το εμπόριο υπηρεσιών στη Ρουμανία διαρθρώνεται ως εξής για το 2022 (με βάση τα προσωρινά στοιχεία της Εθνικής Τράπεζας της Ρουμανίας - BNR): Οι εισπράξεις ανήλθαν σε 35,933 δισ. ευρώ (+28,9% σε σχέση με το 2021) και οι πληρωμές σε 23,393 δισ. ευρώ (+26,7%), διαμορφώνοντας πλεονασματικό υπέρ της Ρουμανίας ισοζύγιο κατά 12,540 δισ. ευρώ (+33,1%). Ο πίνακας που ακολουθεί αποτυπώνει το εμπόριο υπηρεσιών ανά κατηγορία:

Πίνακας 9: Εισπράξεις – Πληρωμές υπηρεσιών (εκ. ευρώ)

	2021			2022		
	Εισπράξεις	Πληρωμές	Ισοζύγιο	Εισπράξεις	Πληρωμές	Ισοζύγιο
Υπηρεσίες	27.883	18.463	9.420	35.933	23.393	12.540
1. Μεταποίηση	2.484	152	2.332	2.966	161	2.805
2. Μεταφορές	7.601	3.367	4.234	9.950	4.567	5.383
3. Τουρισμός	2.784	4.417	-1.633	4.554	7.180	-2.626
4. Τηλ/νίες, IT	6.991	3.063	3.928	8.976	3.629	5.347
5. Λοιπά	8.023	7.464	559	9.487	7.856	1.631

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα Ρουμανίας – BNR

1.4. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Σύμφωνα με στοιχεία της Εθνικής Τράπεζας της Ρουμανίας (BNR), οι άμεσες ξένες επενδύσεις στη χώρα αυξήθηκαν κατά 33,37% το 2022, στα 10,698 δισ. ευρώ, έναντι 8,021 δισ. ευρώ το αμέσως προηγούμενο έτος (2021 - το συνολικό απόθεμα των ΑΞΕ στη Ρουμανία, πάντα σύμφωνα με την ίδια πηγή, αγγίζει τα 110 δισ. ευρώ). Εξ αυτών, τα ίδια κεφάλαια (συμπεριλαμβανομένης της εκτιμώμενης καθαρής επανεπένδυσης των κερδών) ανήλθαν σε 7,924 δισ. ευρώ και ο ενδοεταιρικός δανεισμός σε 2,774 δισ. ευρώ.

Σύμφωνα τώρα με στοιχεία από το Εθνικό Γραφείο Εμπορικού Μητρώου (ONRC) της χώρας, ο αριθμός των εταιρειών με νεοσύστατο ξένο κεφάλαιο στη Ρουμανία αυξήθηκε το 2022 κατά 25,5% σε σύγκριση με το 2021, σε 7.368. Οι 7.368 νέες εταιρείες είχαν συνολικό εγγεγραμμένο κεφάλαιο 45,567 εκατ. δολάρια ΗΠΑ, 5% χαμηλότερο από αυτό των εταιρειών που είχαν εγγραφεί το 2021 (47,941 εκατ. δολάρια ΗΠΑ).

Στο τέλος Δεκεμβρίου 2022, υπήρχαν συνολικά 244.215 εταιρείες με ξένη συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο στη Ρουμανία. Η αξία του εγγεγραμμένου κεφαλαίου ήταν 67,647 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ. Ο μεγαλύτερος αριθμός εταιρειών (51.794) με ξένη συμμετοχή ήταν με επενδυτές από την Ιταλία (καλυφθέν κεφάλαιο 4,053 δισ. δολ.), αλλά η μεγαλύτερη αξία του μετοχικού κεφαλαίου ανήκει σε ολλανδικές εταιρείες (12,640 δισ. ευρώ, σε 5.873 εταιρείες). Η αναμφισβήτητη πρώτη θέση της Ολλανδίας συνδέεται και με το γεγονός ότι πολυεθνικές εταιρείες προτιμούν να επενδύουν στη Ρουμανία μέσω Ολλανδίας λόγω παροχής σχετικών κινήτρων. Κάτι ανάλογο ισχύει και για την Κύπρο, η οποία καταλαμβάνει την 4^η θέση μεταξύ των ξένων επενδυτών (με 6.439 εταιρείες στο τέλος του 2022 και συνολικό

επενδεδυμένο κεφάλαιο 6,125 δισ. ευρώ, ποσοστό 9,70%). Η Ελλάδα καταλαμβάνει την 8^η θέση με 3,57% και 2,256 δισ. δολ. επενδεδυμένο κεφάλαιο.

Τομείς προτεραιότητας προς τους οποίους κατευθύνονται οι άμεσες ξένες επενδύσεις είναι η αυτοκινητοβιομηχανία και τα μέρη αυτοκινήτων, οι υπηρεσίες κυρίως με την συμμετοχή πολυεθνικών εταιρειών (τραπεζικός τομέας, τηλεπικοινωνίες κλπ) και η ενέργεια, ενώ το 2022 σημειώθηκε αξιόλογη επενδυτική δραστηριότητα και στον κτηματομεσιτικό κλάδο.

Η πρωτεύουσα Βουκουρέστι, από μόνη της, προσελκύει το 55% περίπου των επενδύσεων. Παρά το γεγονός ότι ξένες εταιρείες έχουν τις παραγωγικές τους μονάδες στην επαρχία, η έδρα τους βρίσκεται στο Βουκουρέστι. Η Ρουμανία άρχισε να προσελκύει επενδύσεις στις αρχές της δεκαετίας του 1990, με τις πιο σημαντικές να πραγματοποιούνται από τα μέσα του '90 και μετά.

Οι σημαντικότεροι τομείς που προσελκύουν ξένες επενδύσεις στη Ρουμανία είναι οι ακόλουθοι:

- η αυτοκινητοβιομηχανία και τα μέρη αυτοκινήτων (Renault, Daimler Benz, Ford, Siemens, Continental Alcoa, Delphi Packard, Michelin, Pirelli)
- ο τραπεζικός και ο χρηματοοικονομικός τομέας (Citibank, Societe Generale, Royal Bank of Scotland, Ing, General Volksbank, Raiffeisen, Alpha Bank, Intesa, Garanti Bank, Erste Bank, Unicredit, Credit Agricole, Allianz, Vista Bank)
- ο τομέας πληροφορικής (Hewlett Packard, Intel, Microsoft, Oracle, Cisco)
- ο τομέας τηλεπικοινωνιών (Telecom, Orange, Telesystem International services, Vodafone).
- ο τομέας ξενοδοχείων (Hilton, Marriott, Howard Johnson, Sofitel, Ramada, Radisson, Accor).
- η βαριά βιομηχανία (Timken, Lafarge, Heidelberg, Plexus, Lufkin, Toro).
- ο τομέας των καταναλωτικών αγαθών (Procter and Gamble, Unilever, Henkel, Coca Cola, Pepsico, Parmalat, Smithfield Foods)
- ο τομέας του λιανεμπορίου (Metro, Delhaize, Dm Drogerie, Carrefour, Cora, Selgros, Auchan, Kaufland)

Πίνακας 10: Άμεσες Ξένες Επενδύσεις ανά χώρα προέλευσης τον Δεκέμβριο του 2022 (σε εκ. ευρώ)

	Αξία Εγγεγραμμένου Κεφαλαίου (σε εκ. δολάρια ΗΠΑ)	Ποσοστό επί του συνόλου (%)
1. Ολλανδία	12.640,576	20,02
2. Αυστρία	7.547,878	11,95
3. Γερμανία	7.452,361	11,80
4. Κύπρος	6.125,181	9,70
5. Ιταλία	4.053,506	6,42

6. Γαλλία	3.435,001	5,22
7. Λουξεμβούργο	2.802,890	4,71
8. Ελλάδα	2.255,801	3,57
9. Ισπανία	2.114,755	3,35
10. Ελβετία	2.066,171	3,27
11. Ουγγαρία	2.000,304	3,17
12. Ηνωμένο Βασίλειο	1.543,895	2,44
13. ΗΠΑ	1.269,129	2,01
14. Τουρκία	946,313	1,50
15. Βέλγιο	944,163	1,50

Πηγή: Μητρώο Εμπορικών Εταιριών Ρουμανίας, Δεκέμβριος 2022

2. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ – ΙΔΡΥΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

2.1. ΦΠΑ

Ο συντελεστής ΦΠΑ είναι 19%, ενώ υπάρχει και μειωμένος συντελεστής στο 9% και στο 5%, ο οποίος επιβάλλεται στα παρακάτω κατηγορίες :

Συντελεστής 9%

- προμήθεια φαρμάκων για ανθρώπινη και κτηνιατρική χρήση
- προμήθεια τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων μη αλκοολούχων ποτών, για κατανάλωση από τον άνθρωπο και τα ζώα
- σπόροι, φυτά και άλλα συστατικά που χρησιμοποιούνται στην παρασκευή τροφίμων
- προϊόντα που χρησιμοποιούνται για να συμπληρώσουν ή να αντικαταστήσουν τα τρόφιμα
- παροχή νερού άρδευσης που χρησιμοποιείται στη γεωργία
- προμήθεια λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων που χρησιμοποιούνται στη γεωργία
- σπόροι και άλλα γεωργικά προϊόντα που προορίζονται για σπορά ή φύτευση
- υπηρεσίες ύδρευσης και αποχέτευσης.

Συντελεστής 5%

- παροχή σχολικών εγχειριδίων, βιβλίων, εφημερίδων και ορισμένων περιοδικών,
- διαμονή, εστιατόρια και υπηρεσίες τροφοδοσίας
- υπηρεσίες που συνίστανται στην παροχή πρόσβασης σε πάρκα ψυχαγωγίας και σε πάρκα αναψυχής

- υπηρεσίες μεταφοράς για τουριστικούς ή ψυχαγωγικούς σκοπούς, όπως: μεταφορά επιβατών με τρένα vintage ατμού ή οχήματα για τουρισμό ή αναψυχή · μεταφορά τελεφερίκ επιβατών κ.ά.
- προμήθεια προϊόντων υψηλής ποιότητας τροφίμων, δηλαδή προϊόντων που προέρχονται από ορεινές περιοχές, βιολογικά και παραδοσιακά προϊόντα, πιστοποιημένα από το Ρ/Υπουργείο Γεωργίας.

2.2. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Ο εταιρικός φόρος εισοδήματος (Corporate Income Tax/CIT) ανέρχεται στο 16% (σημ. από τους χαμηλότερους στην Ευρώπη).

Παράλληλα από 1.1.2018 η φορολογία εισοδήματος επί των φυσικών προσώπων βρίσκεται στο 10%, ενώ για τα κέντρα διασκέδασης η φορολογία είναι 5% επί του κύκλου εργασιών.

Επιπρόσθετα σημειώνεται ότι τα γραφεία αντιπροσωπειών ξένων επιχειρήσεων υπόκεινται σε σταθερό φόρο ύψους 18.000 RON (περίπου 3.700 Ευρώ) για κάθε ετήσια οικονομική χρήση.

Όλες οι επιχειρήσεις, για όλες τις δραστηριότητες και μορφές τους, υπόκεινται σύμφωνα με το ρουμανικό δίκαιο, στο ίδιο φορολογικό καθεστώς, ως προς την πληρωμή του φόρου,

Αναλυτικότερα, επιβαρύνονται με φόρο τα κέρδη:

- των νομικών προσώπων ρουμανικού δικαίου και οι εταιρείες, που έχουν την έδρα τους στην Ρουμανία και δημιουργήθηκαν σύμφωνα με την ευρωπαϊκή νομοθεσία, για τα κέρδη που πραγματοποιήθηκαν είτε στην Ρουμανία είτε στο εξωτερικό.
- των ξένων νομικών προσώπων, τα οποία διαθέτουν στην Ρουμανία μία σταθερή έδρα, για τα κέρδη που πραγματοποιήθηκαν από αυτή την εταιρεία στη Ρουμανία.
- των ξένων νομικών προσώπων και των φυσικών προσώπων, που δεν είναι μόνιμοι κάτοικοι Ρουμανίας, αλλά ασκούν στην Ρουμανία δραστηριότητες, στο πλαίσιο μιας συνεργασίας με ένα άλλο νομικό πρόσωπο και για τα κέρδη που εισπράχθηκαν.
- των ξένων νομικών προσώπων για τα έσοδα από τα ακίνητα τα οποία βρίσκονται στην Ρουμανία και τα κέρδη που προέρχονται από παραχωρήσεις μετοχών ρουμανικών εταιρειών.

Οι δαπάνες αφαιρούνται από την φορολογία, εάν και μόνο τα έξοδα αυτά είναι συνδεδεμένα με την απόκτηση φορολογητέων εσόδων.

Οι ακόλουθες κατηγορίες δεν υπόκεινται σε φορολόγηση:

- Έσοδα από μερίσματα υπεράκτιας εταιρείας (με έδρα σε τρίτη χώρα, εκτός ΕΕ, με την οποία η Ρουμανία έχει υπογράψει συμφωνία αποφυγής διπλής φορολογίας), που εισπράχθηκαν από ρουμανική εταιρεία.

- Έσοδα, τα οποία αποκτήθηκαν από ρουμανική εταιρεία από την πώληση ή μεταβίβαση μετοχών άλλης ρουμανικής εταιρείας, η οποία βρίσκεται σε μία χώρα με την οποία η Ρουμανία έχει υπογράψει συμφωνία αποφυγής διπλής φορολογίας.
- Κατασκευές: μέθοδος γραμμικής απόσβεσης.
- Τεχνολογικός εξοπλισμός (μηχανήματα, εργαλεία, ηλεκτρονικοί υπολογιστές: δυνατότητα επιλογής της γραμμικής απόσβεσης και της επιταχυνόμενης απόσβεσης).
- Τα ελλείμματα που κατεγράφησαν από το 2009 και εφεξής μπορούν να μεταφερθούν στα επόμενα 7 έτη.

Οι εταιρείες έχουν την δυνατότητα να πληρώνουν την φορολογία επί των κερδών σε τριμηνιαίες δόσεις. Ο τελικός υπολογισμός γίνεται ανά έτος, ενώ στο τέλος γίνεται σύγκριση με τις τριμηνιαίες καταβολές του φόρου.

Η φορολογία των μικρών επιχειρήσεων υπέστη νέες τροποποιήσεις στις αρχές του 2018 και πλέον εντάσσονται υποχρεωτικά σε αυτή την κατηγορία όλες οι επιχειρήσεις των οποίων ο κύκλος εργασιών για το 2018 δεν ξεπέρασε το 1.000.000 ευρώ (4.663.900 Ron). Εξαίρεση αποτελούν οι επιχειρήσεις των οποίων το εταιρικό κεφάλαιο ξεπερνάει τα 45.000 Λέι (περίπου 10.000 ευρώ) οι οποίες μπορούν να επιλέξουν την ένταξή τους στο σύστημα φορολόγησης των κερδών.

Οι μικρές επιχειρήσεις που έχουν τουλάχιστον 1 εργαζόμενο υπόκεινται σε φορολογία 1% επί του κύκλου εργασιών τους ενώ όσες δεν έχουν εργαζόμενους συνεχίζουν να φορολογούνται με 3% επί του κύκλου εργασιών.

2.3. ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία, επιτρέπεται στις ξένες επιχειρήσεις να συμμετέχουν σε κρατικές προμήθειες. Η ρουμανική κυβέρνηση υιοθέτησε σχετικό διάταγμα, με τον χαρακτήρα του επείγοντος (υπ' αριθμ. 34/2006 έκτακτο κυβερνητικό διάταγμα), προκειμένου να εναρμονισθεί με την κοινοτική νομοθεσία. Το διάταγμα αυτό, εν συνεχεία, τροποποιήθηκε πολλές φορές, ενώ σε πρόσφατη τροποποίησή του, τέθηκαν πιο σύντομες προθεσμίες διαμαρτυρίας και προσφυγής στο πλαίσιο της διαδικασίας διαγωνισμού για κρατικές προμήθειες. Παράλληλα, η κυβέρνηση διαθέτει ηλεκτρονικό σύστημα κρατικών προμηθειών, με σκοπό την διασφάλιση της διαφάνειας των διαδικασιών.

Με κυβερνητική απόφαση του Μαρτίου 2010, οι δημόσιες υπηρεσίες υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το ηλεκτρονικό σύστημα κρατικών προμηθειών σε ποσοστό 40% του συνόλου, αποφεύγοντας τις απ' ευθείας αναθέσεις.

Υπάρχουν δύο κοινοτικές οδηγίες για τις κρατικές προμήθειες, με τις οποίες έχει εναρμονιστεί η ρουμανική νομοθεσία:

- οδηγία 2004/18, η οποία αφορά δημόσια έργα, υπηρεσίες και προμήθειες συμβολαίων
- οδηγία 2004/17, η οποία αφορά στις διαδικασίες σχετικά με τους τομείς δημόσιας ωφέλειας, όπως ύδρευσης, ενέργειας, μεταφορών και ταχυδρομείων.

Για περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με τις κρατικές προμήθειες στην Ρουμανία, η σχετική ιστοσελίδα είναι: <http://www.e-licitatie.ro>

Αναλυτικότερα, η ρουμανική κυβέρνηση έχει προβεί στην δημιουργία Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων "SEAP" (Sistemul Electronic de Achizitii Publice), στο οποίο μπορούν να εγγραφούν δωρεάν οι ενδιαφερόμενες εταιρείες.

Διαχειριστής του Συστήματος είναι η Αρχή Ψηφιακής «Ατζέντας» της Ρουμανίας "AADR" (Agentia pentru Agenda Digitala a Romaniei) και η πρόσβαση γίνεται μέσω της ιστοσελίδας www.e-licitatie.ro.

Οι ενδιαφερόμενες εταιρείες μπορούν να εγγραφούν στην εν λόγω υπηρεσία και να αποκτήσουν πρόσβαση στον κατάλογο των δημοσίων συμβάσεων, ακολουθώντας τα εξής 3 βήματα:

1. Ηλεκτρονική συμπλήρωση της φόρμας εγγραφής μέσω της ακόλουθης ιστοσελίδας, η οποία διαθέτει και αγγλική έκδοση:

<https://www.e-licitatie.ro/Public/Common/Static.aspx?f=SupplierRegistrationTermAndCondition>

2. Αποστολή στον Διαχειριστή του Συστήματος - Agentia pentru Agenda Digitala a Romaniei (μέσω ταχυδρομείου) των ακόλουθων **εγγράφων**:

- **αίτηση εγγραφής**, υπογεγραμμένη από τον εκπρόσωπο της εταιρείας ή από εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπο της εταιρείας*

- αντίγραφο **καταστατικού** της εταιρείας ή οποιουδήποτε άλλου εγγράφου από το οποίο να προκύπτει η μορφή της εταιρείας και ο νόμιμος εκπρόσωπος της, μεταφρασμένο στην ρουμανική γλώσσα και επικυρωμένο συμβολαιογραφικά

-*σε περίπτωση εκπροσώπησης από τρίτο θα πρέπει να αποσταλεί και το σχετικό πληρεξούσιο

Κατόπιν ελέγχου των ανωτέρω εγγράφων καθώς και των στοιχείων της ηλεκτρονικής εγγραφής, αποστέλλεται e-mail επιβεβαίωσης της εγγραφής.

3. Λήψη Ηλεκτρονικού Πιστοποιητικού και οδηγιών χρήσης του.

Αξίζει, δε, να σημειωθεί ότι προβλέπεται η υλοποίηση έργων ύψους 43,5 δισ. ευρώ (<http://mt.ro/web14/strategia-in-transporturi/master-plan-general-transport/documente-master-plan>), βάσει του Εθνικού Σχεδίου Μεταφορών (General Transport Master Plan, σχετικό έγγραφό μας ΑΠΦ 2700/1467/2.9.2015) για την περίοδο 2015-2030.

2.4. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΙΔΡΥΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Τα βήματα για την ίδρυση εταιρείας στην Ρουμανία είναι, σε γενικές γραμμές, τα ακόλουθα:

1. Επιλογή της μορφής της εταιρείας: Στην Ρουμανία υπάρχουν προσωπικές και κεφαλαιουχικές εταιρείες. Στις προσωπικές, συγκαταλέγονται οι ομόρρυθμες και

ετερόρρυθμες εταιρείες, καθώς και οι ετερόρρυθμες κατά μετοχές, ενώ στις κεφαλαιουχικές οι ανώνυμες εταιρείες και οι εταιρείες περιορισμένης ευθύνης.

2. **Καθορισμός της έδρας της εταιρείας:** Οι ξένες εταιρείες οφείλουν να δηλώσουν την έδρα τους με φυσική τοποθεσία. Απαιτείται διεύθυνση (όχι ταχυδρομική θυρίδα), η οποία θα χρησιμοποιείται από έναν ή περισσότερους μετόχους.
3. **Καταχώρηση της επωνυμίας της εταιρείας.** Η επωνυμία της εταιρείας καταχωρείται στο Εμπορικό Μητρώο της περιφέρειας της έδρας της εταιρείας.
4. **Επικύρωση καταστατικού**
5. **Τραπεζικός Λογαριασμός της εταιρείας.** Ανοίγεται εταιρικός λογαριασμός στο όνομα της εταιρείας, με στόχο να κατατεθεί το μετοχικό κεφάλαιο. Τα ποσά διαφέρουν, ανάλογα με την μορφή της εταιρείας. Για παράδειγμα, για μία ΕΠΕ απαιτείται ελάχιστο αρχικό κεφάλαιο 1 Λέι, ήτοι 0,2 ευρώ περίπου.

Άλλα απαιτούμενα νομικά παραστατικά δύνανται να απαιτηθούν, όπως φορολογικά μητρώα και στοιχεία.

Υποβολή ενός πλήρους φακέλου στο εμπορικό μητρώο Ρουμανίας

Υποβάλλεται φάκελος στο Εθνικό Εμπορικό Μητρώο της Ρουμανίας, το οποίο λειτουργεί ως υπηρεσία μίας στάσης.

Οι πληροφορίες αυτές προκύπτουν από επαφές μας με τις αρμόδιες υπηρεσίες, αλλά και επιχειρηματίες που έχουν κάνει πρόσφατα ίδρυση εταιρίας στη Ρουμανία. Ειδικότερα η αναφορά σε κόστη είναι τα ποσά που οι υπηρεσίες αυτές χρεώνουν (παράβολα κλπ). Τη διαδικασία μπορούν να κάνουν οι επιχειρηματίες μόνοι τους, υπό τον όρο ότι είναι εξοικειωμένοι με τις συνθήκες της αγοράς και γνωρίζουν τη ρουμανική γλώσσα ή διαθέτουν αξιόπιστο διερμηνέα. Σε περίπτωση που αποφασίσουν να την αναθέσουν σε κάποια εταιρία consulting ή δικηγορική, θα πρέπει να συνυπολογίσουν τις χρεώσεις αυτών που κυμαίνονται από 500 μέχρι 1000. Σημειώνεται, τέλος, ότι ο Οδηγός της World Bank για τη Ρουμανία περιλαμβάνει άλλους χρόνους και κόστη.

Πίνακας 11: Χρονοδιάγραμμα απαιτούμενων ενεργειών και εκτίμηση κόστους για την ίδρυση εταιρίας στη Ρουμανία¹

	Απαιτούμενος χρόνος	Κόστος
Εγγραφή στο εμπορικό μητρώο εταιριών (ONCR) – Η αίτηση μπορεί να γίνει ηλεκτρονικά https://portal.onrc.ro η προσκόμιση εγγράφων όμως απαιτείται με φυσική παρουσία.	Έως ένας μήνας	214,2 Ron (45 ευρώ) για εγγραφή και απόκτηση επωνυμίας 250 Ron (52 ευρώ) στο συμβολαιογράφο για υπεύθυνη δήλωση κατοικίας και γνήσιο υπογραφής, εκτός και αν υπάρχει πιστοποιητικό με apostile. 75 Ron (15,5 ευρώ) στο εμπορικό μητρώο για έκδοση πιστοποιητικού που να βεβαιώνει ότι στην έδρα της εταιρίας δεν υπάρχει άλλη με την ίδια επωνυμία 45 Ron (9,4 ευρώ) για πιστοποιητικό αναλυτικής περιγραφής δραστηριότητας
Δημοσίευση στην		122 Ron (25 ευρώ)

Εφημερίδα της Κυβέρνησης		
Άνοιγμα Λογαριασμού		Ανάλογα με τη μορφή της εταιρίας, ενδέχεται να απαιτείται ελάχιστο αρχικό κεφάλαιο, τα οποία, αφότου δημιουργηθεί η εταιρία, μπορεί ο δικαιούχος να αποσύρει.
Απόκτηση ΑΦΜ		30 Ron (6 ευρώ)

¹Στον Οδηγό της Παγκόσμιας Τράπεζας ως απαιτούμενος χρόνος αναφέρεται το 20ήμερο

3. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Η Ρουμανία είναι μέλος του ΝΑΤΟ και πλήρες μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης από 1.1.2007. Δεν συμμετέχει στην Ζώνη του Ευρώ, ούτε στον χώρο Schengen. Για την ένταξη στην Ευρωζώνη δεν πληροί όλα τα κριτήρια (έχει υπερβολικό έλλειμμα), αλλά ούτως ή άλλως δεν ήταν στις άμεσες επιδιώξεις της. Αντιθέτως, επιδιώκει σταθερά την ένταξή της στο χώρο Schengen.

Η Ρουμανία λαμβάνει χρηματοδοτική στήριξη και τεχνική βοήθεια από Διεθνείς Χρηματοδοτικούς Οργανισμούς (IFIs), ήτοι από την Παγκόσμια Τράπεζα (WB), την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (European Investment Bank-EIB) και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (European Bank for Reconstruction and Development-EBRD).

Με την ολοκλήρωση των τριών διετών προγραμμάτων σταθεροποίησης της οικονομίας με τους Διεθνείς Δανειστές (Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Παγκόσμια Τράπεζα, Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης), τα οποία υπεγράφησαν μετά το 2009, η Ρουμανία βελτίωσε τα μακροοικονομικά της μεγέθη. Πλέον, οι αποστολές των εκπροσώπων των διεθνών οικονομικών οργανισμών στη χώρα έχουν κατά βάση συμβουλευτικό χαρακτήρα. Ειδικότερα οι αποστολές του ΔΝΤ πραγματοποιούνται στο πλαίσιο ελέγχου των μακροοικονομικών δεδομένων της χώρας και του σχεδίου προϋπολογισμού και δεν έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα, αφού το πρόγραμμα της σχετικής δανειακής σύμβασης έληξε τον Σεπτέμβριο του 2015.

Παγκόσμια Τράπεζα

Στις 11.01.2016, η ρουμανική κυβέρνηση και η Παγκόσμια Τράπεζα υπέγραψαν μνημόνιο κατανόησης (Memorandum of Understanding), για την παροχή περαιτέρω τεχνικής βοήθειας, προς ενίσχυση της δημόσιας διοίκησης μέχρι το 2023, με στόχο την στήριξη των διαρθρωτικών αλλαγών και τον εκσυγχρονισμό αυτής.

Το εν λόγω μνημόνιο κατανόησης αποτελεί το δεύτερο κατά σειρά και περιλαμβάνει προγράμματα που αφορούν την μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, της εκπαίδευσης

καθώς και του συστήματος υγείας. Περαιτέρω βοήθεια θα δοθεί στην ρουμανική κυβέρνηση για την μεταρρύθμιση και την ορθή χρήση των διαθέσιμων ευρωπαϊκών κονδυλίων καθώς και για την επίτευξη των στόχων ως προς την οικονομική ανάπτυξη της χώρας και την άνοδο του βιοτικού επιπέδου.

Η Παγκόσμια Τράπεζα, από το 1991 που άνοιξε γραφεία της Αντιπροσωπείας της ως σήμερα, έχει χρηματοδοτήσει στην χώρα αναπτυξιακά προγράμματα ύψους άνω των 14 δισ. δολ (δάνεια και εγγυημένες επιδοτήσεις) σε όλους σχεδόν τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Το 2020 το ύψος της χρηματοδότησης ανήλθε σε 557 εκατ.δολ..

Σημειώνεται ότι πρόσφατα ανακοινώθηκαν δύο ακόμα συμφωνίες χρηματοδότησης με την Τράπεζα που αφορούν: α) σε παροχή συνδρομής ύψους 100 εκατ.ευρώ για προγράμματα αναβάθμισης της ασφάλειας σχολικών κτηρίων και β) σε χρηματοδότηση ύψους 150 εκατ.ευρώ για τη δημιουργία δύο ιατρικών κέντρων, στο Περιφερειακό Νοσοκομείο Targu-Mures και στο Νοσοκομείο Παιδών Grigore Alexandrescu στο Βουκουρέστι.

‘International Finance Corporation’ - IFC

Το IFC, μέλος του ομίλου της Παγκόσμιας Τράπεζας, είναι ένας οργανισμός, ο οποίος ενδιαφέρεται για τον ιδιωτικό τομέα στις αναπτυσσόμενες χώρες. Το IFC μπορεί να χρηματοδοτήσει επιχειρηματικά σχέδια, το συνολικό ποσό των οποίων ξεπερνάει εκείνο που μπορούν να χορηγήσουν οι κλασικές τράπεζες. Οι προϋποθέσεις χορήγησης δανείου είναι παρόμοιες με αυτές της αγοράς, αλλά συμπεριλαμβάνονται και ρήτρες καλής χρήσης των κεφαλαίων. Το 2020 παρείχε χρηματοδότηση ύψους 16 εκατ.δολ. στις πληγείσες από την πανδημική κρίση μικρομεσαίες επιχειρήσεις στη Ρουμανία, μέσω της BT Mic, θυγατρικής της Banca Transilvania.

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων - EIB

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, μέτοχοι της οποίας είναι τα κράτη μέλη της ΕΕ, των οποίων τα συμφέροντα εκπροσωπεί, χορηγεί δάνεια στους ξένους επενδυτές, που επιθυμούν να επενδύσουν στην Ρουμανία. Το 2020 ανακοινώθηκαν από την EIB και άρχισαν να υλοποιούνται συμφωνίες χρηματοδότησης έργων σε τομείς προτεραιότητας στη Ρουμανία, όπως οι υποδομές, η εκπαίδευση, η ενεργειακή ασφάλεια και οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, συνολικού ύψους 809 εκατ.ευρώ.

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση και την Ανάπτυξη – EBRD

Η EBRD δημιουργήθηκε το 1991 και μέλη της είναι 60 κράτη, η Ε.Ε. καθώς και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Το ενδιαφέρον της στρέφεται στη χρηματοδότηση έργων υποδομών και στην ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα, μέσω δανείων, αλλά και μέσω της συμμετοχής της σε εταιρείες στις πρώην ανατολικές χώρες.

Ειδικότερα στην Ρουμανία, την EBRD ενδιαφέρει κυρίως:

- η σταθερότητα και η ανάπτυξη του χρηματοπιστωτικού τομέα
- η ενίσχυση των υποδομών
- η αναδιοργάνωση του τομέα ενέργειας
- η ενδυνάμωση των επενδύσεων στην παραγωγική οικονομία

Ως σήμερα, η EBRD έχει παράσχει στη Ρουμανία χρηματοδότηση συνολικού ύψους 8,87 δισ.ευρώ, προς υλοποίηση 462 συμφωνιών.

Συνοψίζοντας, οι διεθνείς οργανισμοί στους οποίους η Ρουμανία είναι μέλος είναι οι ακόλουθοι:

NATO, BIS, BSEC, EE, EAPC, EBRD, ECB, EIB, ESA , FAO, G-9, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICRM, IDA , IFAD, IFRCS, IHD, ILD, IMF, IMO , IMSO, OIF, INTERPOL, IOC, IOM , IPU, ISO, ITSO, ITU, LAIA, MIGA, MONUSCO, OIF, OPC , NSG, VCOIF, OPCW, OSCE, PCA, SELEC, UN, UNCTAD, UNESCO, UNHCR, UNIDO, UNMIL, UNINDO, UPU, WCO, WFTU, WIPO, WTO.

Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης - ΟΟΣΑ

Ικανοποιώντας ένα πάγιο και διαχρονικό αίτημα της ρουμανικής εξωτερικής πολιτικής, το Συμβούλιο του ΟΟΣΑ αποφάσισε τον Ιανουάριο του 2022 να αρχίσει ενταξιακές διαπραγματεύσεις με τη Ρουμανία, η οποία είχε υποβάλει την σχετική υποψηφιότητά της πρώτη φορά το 2004. Η απόφαση αυτή συνιστά απόδειξη της πολύπλευρης ανάπτυξης της Ρουμανίας, καθώς τα 38 σήμερα μέλη του ΟΟΣΑ (ενός οργανισμού - διακυβερνητικού φόρουμ αφιερωμένου στον εντοπισμό, τη διάδοση και την αξιολόγηση της εφαρμογής κατάλληλων δημόσιων πολιτικών για την εξασφάλιση βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής σταθερότητας) αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το 70% της παγκόσμιας παραγωγής και του εμπορίου και το 90% των παγκόσμιων άμεσων ξένων επενδύσεων.

Οικονομικές Προοπτικές για το 2023

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Ευρ. Επιτροπής, το 2023 θα συνεχιστεί η ανάπτυξη στη Ρουμανία, αν και με βραδύτερο ρυθμό από ό,τι το 2022 – οι τελευταίες προβλέψεις κάνουν λόγο για έναν ρυθμό της τάξης του 3,2% - λόγω του επίμονου πληθωρισμού (ο μέσος όρος για το 2023 προσδιορίζεται στο 9,7%, πάνω από το στόχο της ρ/κυβέρνησης), των στενών συνθηκών χρηματοδότησης και της χαμηλής ανάπτυξης στους εμπορικούς εταίρους. Η ανεργία προβλέπεται να μειωθεί οριακά, στο 5,4%, διατηρώντας υψηλές τις αυξήσεις των μισθών – αν και κάτω από τα όρια που κινείται ο πληθωρισμός, βάσει του ΔΤΚ. Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω στο 4,7% το 2023, λόγω της ισχυρής αύξησης των εσόδων, η οποία υποβοηθήθηκε από τις αλλαγές στον φορολογικό κώδικα και το ισχυρό ονομαστικό ΑΕΠ και της μείωσης των τρεχουσών δαπανών ως ποσοστό του ΑΕΠ. Ο λόγος του χρέους προς το ΑΕΠ προβλέπεται να υποχωρήσει επίσης στο 45,6% το 2023, όπως και το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (από 8,8% του ΑΕΠ το 2022, στο 7,6% του ΑΕΠ το 2023).

B. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ & ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Η Ρουμανία αποτελεί ένα από τα χαρακτηριστικότερα παραδείγματα επιτυχημένης ελληνικής επιχειρηματικής εξωστρέφειας, καθώς συνδυάζει :

α) Μεγάλο και **συνεχώς** αυξανόμενο όγκο εξαγωγών (2022 ύψος εξαγωγών 1,8 δισ.Ευρώ, δέκατος κυριότερος εξαγωγικός προορισμός)

β) Μεγάλο ύψος εδών επενδύσεων (1,7 δις.Ευρώ, 8η κυριότερη επενδύτρια χώρα).

γ) Μεγάλο εδών εγκατεστημένο αριθμό επιχειρήσεων ελληνικών συμφερόντων (άνω των 8.400 επιχειρήσεων).

δ) και παράλληλα, διαχρονικό πλεόνασμα στο Ισοζύγιο Υπηρεσιών (+499 εκ.Ευρώ το 2022).

1. ΔΙΜΕΡΕΣ ΘΕΣΜΙΚΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Το διμερές θεσμικό οικονομικό πλαίσιο καλύπτει ευρύτατο φάσμα τομέων συνεργασίας. Οι κυριότερες από τις διμερείς συμφωνίες οικονομικής συνεργασίας μεταξύ Ελλάδος –Ρουμανίας είναι οι κάτωθι:

- Σύμβαση για την Αποφυγή Διπλής Φορολογίας σχετικά με τους Φόρους Εισοδήματος και Κεφαλαίου. (Ισχύει από 7.4.1995).
- Συμφωνία Απαλλαγής Διπλής Φορολογίας εξ Αεροπορικών Κερδών (Ισχύει από 17.6.1967).
- Συμφωνία Απαλλαγής Διπλής Φορολογίας Ναυτιλίας, Αεροπορικών Κερδών (Ισχύει από 17.6.1967).
- Συμφωνία για την Προώθηση και την Αμοιβαία Προστασία των Επενδύσεων (Ισχύει από 12.6.1998)
- Συμφωνία για συνεργασία στον τομέα του τουρισμού (Ισχύει από 21.05.1994).
- Συμφωνία περί Τακτικών Εμπορικών Αεροπορικών Μεταφορών (Ισχύει από 2.9.1966).
- Συμφωνία μεταξύ των κυβερνήσεων της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Ρουμανίας για Αμοιβαία Διοικητική Συνδρομή μεταξύ των Τελωνειακών τους Διοικήσεων (Ισχύει από 1.12.2000).
- Συμφωνία Συνεργασίας στον τομέα Ενέργειας (Ισχύει από 9.9.2009).
- Συμφωνία περί τηλεπικοινωνιών (Ισχύει από 6.7.1967)
- Ναυτιλιακή Συμφωνία (Ισχύει από 6.7.1967)
- Μνημόνιο συνεργασίας στον Αγροτικό τομέα υπεγράφη από ΥΠΕΞ δύο χωρών σε πλαίσιο επισήμου επισκέψεως κ. Π.τ.Δ. στη Ρουμανία (28-29.6.2011) και έχει τεθεί σε ισχύ από τον Ιούνιο του 2014. Προωθείται συνεργασία ΕΘΙΑΓΕ με ομόλογό του ρουμανικό φορέα και μεικτές επιχειρήσεις σε τομέα βιοκαλλιεργειών.

2. ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΑΝΤΑΛΛΑΓΕΣ ΕΛΛΑΔΑΣ-ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

2.1. ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΑΓΑΘΩΝ

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ-ΣΤΑΤ και όσον αφορά στις 10 κυριότερες χώρες προορισμού των ελληνικών εξαγωγών για το 2022, προκύπτει ότι η Ρουμανία κατέλαβε την 10η κυριότερη θέση προορισμού των ελληνικών εξαγωγών, παραμένοντας στην πρώτη 10άδα για 3η συνεχόμενη χρονιά (10η το 2020, 8η το 2021, 10η το 2022).

2.1.1. Διμερές εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας-Ρουμανίας

Όσον αφορά στο συνολικό διμερές εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας – Ρουμανίας, εξαγωγές /εισαγωγές προς/από την Ρουμανία κατά το 2022, προκύπτουν τα εξής :

α. Ο όγκος του διμερούς εμπορικού ισοζυγίου κατά το 2022, έφθασε στο ύψος ρεκόρ των 2.849,6 εκατ. Ευρώ (έναντι 2.250,7 εκατ. ευρώ το 2021), παρουσιάζοντας αύξηση κατά 598,9 εκ.ευρώ ή κατά 26,6%.

β. Ελληνικές Εξαγωγές προς την Ρουμανία.

Αρχικά σημειώνεται ότι οι ελληνικές εξαγωγές προς την Ρουμανία, **βαίνουν συνεχώς αυξανόμενες κατά την προηγούμενη 10ετία**. Αναλυτικότερα :

Έτος	Αξία Εξαγωγών (σε Ευρώ)
2013	618,1
2014	654,1
2015	729,9
2016	769,1
2017	875,0
2018	969,6
2019	1.044,8
2020	1.124,4
2021	1.389,8
2022	1.823,4

Η συνολική αξία των ελληνικών εξαγωγών προς την Ρουμανία ανήλθε στο **ύψος ρεκόρ των 1.823,4 εκατ. ευρώ** (έναντι 1.389,8 εκατ. ευρώ το 2021), παρουσιάζοντας αύξηση κατά 31,2%.

Από την ανάλυση της διάρθρωσης των εξαγωγών προκύπτει ότι ο κύριος όγκος τους (τα 20 πρώτα εξαγ.προϊόντα, συν.αξία 1 δισ.Ευρώ ή 56% συνόλου) είναι κυρίως : **Προϊόντα βιομηχανίας κατασκευών** -Χοντρόσυρμα από σίδηρο, Ράβδοι από σίδηρο, Σύρματα από χαλκό, Ελάσματα και ταινίες από αργίλιο, Ράβδοι από αργίλιο-, **Προϊόντα Πετρελαίου** - Αέρια πετρελαίου, Οπτάνθρακας (κοκ) από πετρέλαιο-, **Προϊόντα Χημικής Βιομηχανίας** -

Λιπάσματα-, **Προϊόντα Βιομηχανίας Πλαστικών** -Πολυμερή του στυρολίου, Πολυμερή του αιθυλενίου, Πολυμερή του προπυλενίου, Πλάκες-φύλλα-μεμβράνες-ταινίες από πλαστικές ύλες-, **Η/Υ, Παιχνίδια για παιδιά, Φρέσκα Φρούτα** (Εσπεριδοειδή, Βερίκοκα-κεράσια-ροδάκινα, Φράουλες-Ακτινίδια, Μπανάνες) **και παρασκευασμένες Ελιές.**

Όπως προκύπτει από τον κατωτέρω Πίνακα, τα 20 κυριότερα εξαγόμενα προς την Ρουμανία προϊόντα σε 4ψήφιο κωδικό ήταν :

ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΠΡΟΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑ				
CN4	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2021	2022	Μεταβολή 2022/2021
		ΑΞΙΑ_ΕΥΡΩ	ΑΞΙΑ_ΕΥΡΩ	
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΠΡΟΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑ		1.389.768.278	1.823.416.373	31,20%
7213	Χοντρόσυρμα από σίδηρο ή από όχι σε κράμα χάλυβα	153.813.541	119.449.350	-22,34%
9503	Παιχνίδια	94.148.531	108.379.756	15,12%
2711	Αέρια πετρελαίου και άλλοι αέριοι υδρογονάνθρακες	170.000	106.808.534	62674712%
7408	Σύρματα από χαλκό	100.151.228	105.272.479	5,11%
3105	Λιπάσματα ορυκτά ή χημικά που περιέχουν δύο ή τρία λιπαντικά στοιχεία: άζωτο, φωσφόρο και κάλιο.	27.885.442	78.747.019	182,39%
8471	Μηχανές επεξεργασίας δεδομένων, αυτόματες, και μονάδες αυτών	34.021.240	62.657.255	84,17%
805	Εσπεριδοειδή	49.672.458	52.126.495	4,94%
7214	Ράβδοι από σίδηρο ή από όχι σε κράμα χάλυβα	35.793.504	48.176.571	34,60%
2713	Οπτάνθρακας (κοκ) από πετρέλαιο, άσφαλτος από πετρέλαιο	29.538.919	42.894.021	45,21%
3903	Πολυμερή του στυρολίου σε αρχικές μορφές	28.632.504	36.467.083	27,36%
3901	Πολυμερή του αιθυλενίου σε αρχικές μορφές	22.415.487	29.923.256	33,49%
809	Βερίκοκα, κεράσια, ροδάκινα	17.369.953	29.387.524	69,19%
7606	Ελάσματα και ταινίες, από αργίλιο, με πάχος > 0,2 mm	24.197.156	28.742.013	18,78%
810	Φράουλες, σμέουρα, βατόμουρα	17.894.970	27.717.448	54,89%
803	Μπανάνες	17.483.427	27.088.416	54,94%
3102	Λιπάσματα ορυκτά ή χημικά αζωτούχα	6.448.971	26.250.389	307,05%
7604	Ράβδοι και είδη με καθορισμένη μορφή, από αργίλιο	20.473.751	22.588.287	10,33%
3902	Πολυμερή του προπυλενίου ή άλλων ολεφινών, σε αρχικές μορφές	17.769.300	18.558.777	4,44%
2005	Λαχανικά παρασκευασμένα ή διατηρημένα χωρίς ξίδι, μη κατεψυγμένα	23.663.207	17.868.774	-24,49%

3920	Πλάκες, φύλλα, μεμβράνες, ταινίες και λουρίδες, από πλαστικές ύλες	17.815.133	16.755.263	-5,95%
------	--	------------	------------	--------

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ

Όπως προκύπτει από τον ανωτέρω Πίνακα, 4 είναι τα σημαντικότερα εξαγόμενα προϊόντα, καθώς συγκεντρώνουν αξία εξαγωγών άνω των 100 εκ.Ευρώ/έκαστο, τα οποία είναι : **Χοντρόσυρμα από σίδηρο ή από όχι σε κράμα χάλυβα, Παιχνίδια, Αέρια πετρελαίου και άλλοι αέριοι υδρογονάνθρακες και Σύρματα από χαλκό**, ενώ την σημαντικότερη αύξηση εξαγωγών παρουσίασαν, τα **Αέρια Πετρελαίου** που από τις 170 χιλ.Ευρώ το 2021 εκτοξεύθηκαν στα 107 εκ.Ευρώ το 2022 και τα **Λιπάσματα** (τόσο στον κωδικό 3102, που από τα 6,5 εκ.Ευρώ το 2021 ανήλθε στα 26,2 εκ.Ευρώ το 2022, όσο και στον κωδικό 3105, που από τα 27,9 εκ.Ευρώ το 2021 ανήλθε στα 78,7 εκ.Ευρώ το 2022).

γ. Ελληνικές Εισαγωγές από την Ρουμανία.

Η συνολική αξία των εισαγωγών από την Ρουμανία, ανήλθε στο ποσό των 1.026,2 εκατ. ευρώ (έναντι 860,9 εκατ. ευρώ το 2021), παρουσιάζοντας αύξηση κατά 19,2%.

Ο κύριος όγκος τους (τα 20 πρώτα εξαγ.προϊόντα, συν.αξία 453 εκ.Ευρώ ή 44% συνόλου) είναι κυρίως :

Προϊόντα βιομηχανίας κατασκευών -Σύρματα και καλώδια για ηλεκτροτεχνική χρήση, Απορρίμματα και θραύσματα σιδήρου ή χάλυβα, Μετρητές αερίων-υγρών ή ηλεκτρισμού, Πλατέα προϊόντα έλασης από σίδηρο, Απορρίμματα και θραύσματα από αργίλιο-, **Προϊόντα Πετρελαίου** -Λάδια από πετρέλαιο-, **Επιβατικά αυτοκίνητα, Προϊόντα Χημικής Βιομηχανίας** -Χαρτιά και χαρτόνια για ανακύκλωση, Οργανικές ουσίες επιφανειακής δράσης-,

Ορυκτά -Αργίλιο σε ακατέργαστη μορφή-, **Προϊόντα Βιομηχανίας Πλαστικών** -Είδη μεταφοράς ή συσκευασίας από πλαστικές ύλες-, **Τσιγάρα-Πούρα, Έπιπλα, Δημητριακά** -Καλαμπόκι, Σιτάρι και σμιγδάλι-, **Νερά, Προβατοειδή και αιγοειδή ζωντανά, Τυριά** και πηγμένο γάλα για τυρί και **Προϊόντα αρτοποιίας-ζαχαροπλαστικής**.

Όπως προκύπτει από τον κατωτέρω Πίνακα, τα 20 κυριότερα εισαγόμενα από την Ρουμανία προϊόντα σε 4ψήφιο κωδικό ήταν :

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΠΟ ΡΟΥΜΑΝΙΑ				
CN4	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2021	2022	Μεταβολή 2022/2021
		ΑΞΙΑ_ΕΥΡΩ	ΑΞΙΑ_ΕΥΡΩ	
ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΑΠΟ ΡΟΥΜΑΝΙΑ		860.009.000	1.026.200.000	19,32%
8544	Σύρματα και καλώδια	38.327.810	44.042.687	14,91%
7204	Απορρίμματα και θραύσματα σιδήρου ή χάλυβα	9.578.456	39.972.939	317,32%
2402	Τσιγάρα-Πούρα	39.782.581	36.319.104	-8,71%

2710	Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά	51.090.145	27.663.242	-45,85%
8703	Επιβατικά αυτοκίνητα	20.680.516	25.866.254	25,08%
2202	Νερά	17.685.068	24.558.620	38,87%
104	Προβατοειδή και αιγοειδή, ζωντανά	25.314.429	23.815.047	-5,92%
9403	Έπιπλα και μέρη αυτών	5.000.036	21.886.544	337,73%
4805	Χαρτιά και χαρτόνια, για ανακύκλωση	17.539.178	21.409.118	22,06%
9028	Μετρητές αερίων, υγρών ή ηλεκτρισμού	12.916.690	19.325.631	49,62%
3402	Οργανικές ουσίες επιφανειακής δράσης (εκτός από σαπούνια)	10.418.640	18.945.432	81,84%
0406	Τυριά και πηγμένο γάλα για τυρί	13.775.258	18.733.076	35,99%
4410	Πλάκες-διαφράγματα από μικρά τεμάχια και παρόμοιες πλάκες-διαφράγματα από ξύλο ή άλλες ξυλώδεις ύλες	12.787.707	18.729.109	46,46%
1005	Καλαμπόκι	31.822.635	18.658.825	-41,37%
7601	Αργίλιο σε ακατέργαστη μορφή	2.580.337	18.622.991	621,73%
7208	Πλατέα προϊόντα έλασης από σίδηρο ή από όχι σε κράμα χάλυβα, με πλάτος >= 600 mm	37.377.286	16.699.307	-55,32%
7602	Απορρίμματα και θραύσματα, από αργίλιο	9.287.538	16.268.438	75,16%
1001	Σιτάρι και σμιγάδι	15.895.953	14.430.570	-9,22%
1905	Προϊόντα αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής ή μπισκοτοποιίας	10.879.506	13.889.548	27,67%
3923	Είδη μεταφοράς ή συσκευασίας, από πλαστικές ύλες	12.427.570	13.104.768	5,45%

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ

Όπως προκύπτει από τον ανωτέρω Πίνακα, την σημαντικότερη αύξηση εισαγωγών παρουσίασαν, το **Αργίλιο σε ακατέργαστη μορφή** που από τα 2,6 εκ.Ευρώ το 2021 αυξήθηκε στα 18,6 εκ.Ευρώ το 2022, τα **Έπιπλα** που από τα 5 εκ.Ευρώ το 2021 αυξήθηκαν στα 21,9 εκ.Ευρώ το 2022 και τα **Απορρίμματα και θραύσματα σιδήρου ή χάλυβα** που από τα 9,6 εκ.Ευρώ το 2021 αυξήθηκαν στα 40 εκ.Ευρώ το 2022.

2.2. ΔΙΜΕΡΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος για το 2021, προκύπτει ότι **όπως και το εμπορικό ισοζύγιο έτσι και αυτό των Υπηρεσιών παρουσιάζει πλεόνασμα υπέρ της χώρας μας, που για το 2022 έφθασε στα περίπου 499 εκ.Ευρώ.**

Ποσά σε εκ.Ευρώ	2020	2021	2022
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ			
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ	195.0	454.0	784.0
Ταξιδιωτικές	80.1	300.8	567.1
Μεταφορές	45.8	64.9	113.0
εκ των οποίων Θαλάσσιες Μεταφορές	32.0	54.0	99.0
Άλλες Υπηρεσίες (Τηλεπικοινωνιών-Πληροφορικής, Χρηματοοικονομικές, Ασφαλιστικές, Κατασκευαστικές, Αναψυχής κλπ)	69.1	88.3	103.9
ΠΛΗΡΩΜΕΣ	126.0	186.0	285.0
Ταξιδιωτικές	15.4	34.7	37.0
Μεταφορές	50.8	68.4	70.0
εκ των οποίων Θαλάσσιες Μεταφορές	3.0	3.0	3.0
Άλλες Υπηρεσίες (Τηλεπικοινωνιών-Πληροφορικής, Χρηματοοικονομικές, Ασφαλιστικές, Κατασκευαστικές, Αναψυχής κλπ)	59.8	82.9	178.0

Πηγή : Τράπεζα της Ελλάδος

Όπως παρατηρείται τόσο κατά την διάρκεια της τριετίας 2020-2022 όσο και για το 2022, **σημαντικότερος κλάδος υπηρεσιών όσον αφορά στις εισπράξεις είναι ο τουρισμός** με συνολικές εισπράξεις το 2022 567,1 εκ.Ευρώ ή ποσοστό 72,3% του συνόλου, ενώ **όσον αφορά στις πληρωμές για το 2022 είναι οι άλλες υπηρεσίες** με συνολικές πληρωμές 178,0 εκ.Ευρώ ή ποσοστό 62,5% του συνόλου.

2.3. Επενδύσεις

α. Ελληνικές Επιχειρήσεις/Επενδύσεις στη Ρουμανία

Στο Εθνικό Εμπορικό Μητρώο της Ρουμανίας έως τον Δεκέμβριο του 2022, οι ελληνικές επιχειρήσεις ανερχόταν σε 8.398 .

Αναλυτικότερα και όσον αφορά στον αριθμό των εγγεγραμμένων επιχειρήσεων με ελληνική συμμετοχή διαχρονικά, σημειώνεται ότι :

- .Τον Σεπτέμβριο του 2004 οι ελληνικές επιχειρήσεις ανερχόταν σε 2.826
- .Τον Δεκέμβριο του 2007 οι ελληνικές επιχειρήσεις ανερχόταν σε 4.102
- .Τον Φεβρουάριο του 2016, οι ελληνικές επιχειρήσεις ανερχόταν σε 6.643
- .Τον Δεκέμβριο του 2019, οι ελληνικές επιχειρήσεις ανερχόταν σε 7.650
- .Τον Δεκέμβριο του 2021, οι ελληνικές επιχειρήσεις ανερχόταν σε 8.114

Παράλληλα και όσον αφορά στον αριθμό των επιχειρήσεων σημειώνονται τα εξής :

- Καθώς στο Εθνικό Εμπορικό Μητρώο της Ρουμανίας δεν διαγράφονται οι εταιρείες οι οποίες έχουν διακόψει την δραστηριότητά τους, άρα ο συνολικός αριθμός είναι σωρευτικός, ο γενικός αριθμός των επιχειρήσεων -όπως και των επιχειρήσεων από Ελλάδα- δεν είναι ακριβής.
- Από την άλλη πλευρά σημειώνεται, ότι μεγάλος αριθμός εταιρειών ελληνικών συμφερόντων, έχουν έδρα την Κύπρο και το Λουξεμβούργο, χώρες που εμφανίζονται στην 4^η και 7^η θέση του ανωτέρω καταλόγου.

Η Ελλάδα βρίσκεται στην 8η θέση του καταλόγου των κυριότερων επενδυτριών χωρών, εμφανίζοντας αύξηση τόσο του επενδεδυμένου κεφαλαίου όσο και του αριθμού των καταγεγραμμένων επιχειρήσεων.

Αναλυτικότερα οι συνολικές επενδύσεις/FDI Stock της Ελλάδας στην Ρουμανία, ανήλθαν τον Δεκέμβριο του 2022 στα 1,5 δισ.Ευρώ.

Οι ελληνικές επενδύσεις στη Ρουμανία, είναι ιδιαίτερα ορατές, καλύπτουν ένα ευρύτατο φάσμα οικονομικών δραστηριοτήτων και τομέων, οι κυριότεροι εκ των οποίων αναφέρονται κάτωθι -τα ονόματα των επιχειρήσεων αναφέρονται δειγματοληπτικά-,

Τραπεζικός τομέας και ασφάλειες (Alpha Bank, Vista Bank, Garanta Asigurari),

Αεροπορικές Μεταφορές , AnimaWings (εταιρεία π. Charter ανήκει στην Aegean),

Τομέας παραγωγής (Olympos Dairy, Ifantis, Karamolegos Bakery, Fatrom, Golden Foods, Best Foods/Ohonos, Amaltheia, Valvis Holding, Alumil, Πλαστικά Θράκης, Isomat, Πλαστικά Κρήτης, Druckfarben κ.ά.)

Χονδρεμπορίου - λιανεμπορίου και δικτύων διανομής (Jumbo, Marinopoulos Group, Sarantis group, Furlis, Καλλάς-Παπαδόπουλος, Elton, Alinda, ND Health, Top Line, Sidenor, ICME-ECAB, Kleeman, LPC (Motor Oil Group)/Cyclon Lubricants. AS Toys, Interstar κ.α.)

Υπηρεσιών υγείας και ιατρικών μηχανημάτων (Medsana, Sofmedica, Euromedics, Genocyte, Imedica, Atena, Diamedix κ.α.)

Πληροφορικής (SoftOne/Γερμανός, EnterSoft, Austria Card, Intracom, Mantis κ.α.),

Τομέας παροχής υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις και συμβούλων (ICAP-CRIF, EY, Eurolink, Ekfrasis, TPG Group, Optimum, Sybraxi, Rokas, E. Navridis, Sioufas, Drakopoulos κ.α.)

Κτηματαγορά και κατασκευές/επισκευές κτηρίων (Alesonor, REDS, HBC, Evergreen, Belize, Zeus International κ.α.) και **δημοσίων υποδομών** (Aktor, Metka-EGN/Mytilineos Group κ.α.)

Εστίασης και καφεστίασης (Gregory's, Mikel, Zoomserie, Agapitos κ.ά.)

Ένδυσης-υπόδησης (BSB, Premium, Original Marines, Collective κ.ά.)

Λοιπά Βιομηχανικά Προϊόντα (Sunlight, Frigoglass κ.α.).

β. Ρουμανικές Επιχειρήσεις/Επενδύσεις στη Ελλάδα

Σύμφωνα με πρόσφατα δημοσιευθέντα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, “Θέσεις Ξένων Άμεσων Επενδύσεων μη κατοίκων στην Ελλάδα ανά χώρα BMD4-Καθαρά Αποθέματα”, προκύπτει ότι το Συνολικό Απόθεμα των Ρουμανικών Επενδύσεων στην Ελλάδα κατά το 2021 έφθασε στα 20 δισ.Ευρώ εκ..

Αναλυτικότερα :

2017	2018	2019	2020	2021*
5	9	15	15	20

Αν και η αξία των ρουμανικών επενδύσεων είναι σχεδόν μηδενική ως ποσοστό στο Συνολικό Απόθεμα επενδύσεων στην Ελλάδα (2021 συνολικά 37,2 δισ.Ευρώ), το Απόθεμα των Ρουμανικών επενδύσεων στην Ελλάδα έχει τετραπλασιαστεί το 2021 σε σχέση με το 2017.

Σημειώνεται τέλος, ότι εξ όσων γνωρίζουμε και σύμφωνα με δημοσιεύματα τύπου, οι παρακάτω εταιρείες ρουμανικών συμφερόντων δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα :

- 1) **Seedblink**, <https://seedblink.com/> , Venture Capital & Crowdfunding (έναρξη δραστηριοποίησης στην Ελλάδα, Ιούλιος 2022)
- 2) **Rayscape (τ.Xvision) - Mindfully Technologies SRL-**, <https://rayscape.ai/>, ιατρική ρομποτική τεχνολογία (έναρξη δραστηριοποίησης με αντιπροσωπεία ιατρικών μηχανημάτων, εντός του 2023).
- 3) Η μεγαλύτερη ρ/πλατφόρμα E-Commerce **E-Mag**, <https://www.emag.ro/> (δραστηριοποιείται μέσω συνεργασίας με έλληνες παραγωγούς από τον Μάρτιο του 2022).
- 4) **Ideologiq**, <https://www.ideologiq.com/home>, με αντικείμενο το μάρκετινγκ και την τεχνολογία (δραστηριοποιείται στην Ελλάδα/Θεσσαλονίκη -Ideologiq Aegean Μονοπρόσωπη ΙΚΕ, από το 2021).
- 5) **Alexandriion Group**, <https://alexandriiongroup.com/>, η μεγαλύτερη εταιρείας παραγωγής-διακίνησης ποτών στην Ρουμανία, έχει ανακοινώσει παραγωγική επένδυση στην Ελλάδα στην περιοχή της Καβάλας.
- 6) **Undelucram**, <https://www.undelucram.ro/> Πλατφόρμα δικτύωσης για εύρεση εργασίας, δραστηριοποιείται στην Ελλάδα από το 2019 μέσω της πλατφόρμας <https://www.poudouleveis.gr/>
- 7) **APS** <https://gr.aps-holding.com/schetika-me-emas> , δραστηριοποιείται στην Ελλάδα με Γραφεία στο Χαλάνδρι, από τον Ιούνιο του 2018, οπότε και είχε προχωρήσει στην εξαγορά του χαρτοφυλακίου Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων/NPL “Arctos” από την Τράπεζα Πειραιώς, ονομαστικής αξίας ύψους 2,3 δισ.Ευρώ.
- 8) **FARMEC/καλλυντικά Gerovital**, δραστηριοποιείται στην Ελλάδα μέσω ιστοσελίδας e-shopping (έδρα Μακρύνιαλος Πιερίας) <https://www.gerovital.gr/> .

2.3. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΔΡΑΣΕΩΝ

Όπως προαναφέρθηκε, η Ρουμανία αποτελεί μια σημαντική αγορά για τα ελληνικά προϊόντα, με την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων μας, την γεωγραφική εγγύτητα, το θετικό επιχειρηματικό περιβάλλον στη Ρουμανία και τις παραδοσιακά φιλικές σχέσεις των δύο λαών, να δημιουργούν πρόσφορο έδαφος για την ανάπτυξη των εξαγωγών μας.

Ελληνικές εταιρείες, εγκατεστημένες στη Ρουμανία, ασχολούνται με την παραγωγή και εμπορία προϊόντων, ενώ κάποιες από αυτές ειδικεύονται στην εισαγωγή και διανομή ελληνικών προϊόντων στην εγχώρια αγορά

Ενέργειες που θα μπορούσαν να ληφθούν με σκοπό την ενίσχυση των εξωστρεφών εταιρειών μας είναι οι ακόλουθες:

- Συμμετοχή ελληνικών επιχειρήσεων σε κλαδικές εκθέσεις, διοργάνωση εκδηλώσεων προβολής ελληνικών τροφίμων καθώς και εκδηλώσεων γευσιγνωσίας ελληνικών τροφίμων και κρασιών.
- Ανάλυση πρωτοβουλιών από ελληνικούς Συνδέσμους, Επιμελητήρια και λοιπούς φορείς της Ελλάδος για διοργάνωση συνδυασμένων δράσεων (πχ Εκθέσεις τροφίμων με εκδηλώσεις γαστρονομίας, προβολή τουριστικού προϊόντος με ελληνικές γεύσεις κλπ).
- Αποστολή Ρουμάνων εισαγωγέων στην Ελλάδα, στο πλαίσιο επισκέψεων τους σε Διεθνείς Εκθέσεις στη χώρα μας.
- Συνιστούμε τη διοργάνωση Επιχειρηματικών Αποστολών στη Ρουμανία. Η Αγορά προσφέρεται για ελληνικά προϊόντα και ιδιαίτερα για τρόφιμα. Στοχευμένες B2B συναντήσεις αποτελούν ικανό μέσο προσέγγισης της Αγοράς.
- Σύναψη συνεργασιών στο γεωργικό τομέα και συγκεκριμένα, σε θέματα εκσυγχρονισμού της γεωργικής παραγωγής, κτηνιατρικής, επιστημονικής συνεργασίας, εγγειοβελτιωτικών έργων και αλιείας.
- Είναι επιθυμητή η επέκταση των ελληνικών εξαγωγών σε άλλα προϊόντα πέραν των τροφίμων (πχ παιχνίδια, ηλεκτρολογικό υλικό, φαρμακευτικά, καλλυντικά, είδη ένδυσης και υπόδυσης, πλαστικά, είδη κουζίνας κλπ)
- Συμμετοχή ελληνικών εταιρειών σε χρηματοδοτικά προγράμματα της Ε.Ε., σε συνεργασία με τοπικές εταιρείες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1
ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

.Ρουμανικές Αρχές – Υπουργεία

Ιστότοπος

Κυβέρνηση	www.gov.ro
Υπουργείο Οικονομίας, Επιχειρηματικότητας & Τουρισμού	http://www.economie.gov.ro/
Υπουργείο Ανάπτυξης, Δημοσίων Έργων & Διοίκησης	https://mlpda.ro/
Υπουργείο Επενδύσεων & Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων	https://mfe.gov.ro/
Υπουργείο Γεωργίας & Ανάπτυξης Υπαίθρου	https://www.madr.ro/
Υπουργείο Μεταφορών & Υποδομών	http://www.mt.ro
Υπουργείο Περιβάλλοντος, Υδάτων & Δασών	http://www.mmediu.ro/
Υπουργείο Ενέργειας	http://energie.gov.ro
Υπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας & Ψηφιοποίησης	https://www.research.gov.ro/
Υπουργείο Οικονομικών	https://mfinante.gov.ro/ro/web/site
Υπουργείο Εξωτερικών	http://www.mae.gov.ro/

.Εμπορικά & Βιομηχανικά Επιμελητήρια

Chamber of Commerce & Industry of Romania

2 Octavian Goga bld , 3rd District Bucharest, Romania

Tel: +4 021 319 00 88, fax +4 021 319 01 56

Website: www.ccir.ro email: info@ccir.ro

Αναλυτικός κατάλογος των κατά τόπους επιμελητηρίων υπάρχει στην ακόλουθη ιστοσελίδα:

<https://ccir.ro/members/lawful-members/>

Hellenic – Romanian Bilateral Chamber of Commerce

9b Fabrica de Glucoza complex upground 2nd floor District 2 Bucharest

Tel +4 021 319 01 51 / 319 01 54 fax +4 021 319 01 51

Website: www.hrcc.ro

E-mail info@hrcc.ro

.Τράπεζες

NATIONAL BANK OF ROMANIA

Address: 25, Lipscani St. District 3, 030031 Bucharest

Phone: +4021- 312.43.75, Fax: +4021- 314.97.52

Website: www.hrcc.ro E-mail: bnr@bnro.ro

Romanian Banking Association

Aleea Negru Voda nr 4 – 6 Bloc c3 , Sector 3 Bucharest

Tel +40-21-3212078 +40-213212080 Fax +40-21-3212095

E-mail: arb@arb.ro, office@arb.ro Web www.arb.ro

Εμπορικές τράπεζες Ελληνικών συμφερόντων

ALPHA BANK Romania S.A.

www.alphabank.ro

VISTA BANK (MARFIN GROUP) Bank Romania S.A.

www.vistabank.ro

Λοιπές

Banca Romana de Credite si Investitii

www.brci.ro

Banca Comercială INTESA SANPAOLO S.A.

www.intesasanpaolobank.ro

Banca Comerciala Romana (BCR) S.A.

www.bcr.ro

BCR Banca pentru Locuinte S.A.

www.bcrlocuinte.ro

Banca de Export-Import a Romaniei EXIMBANK S.A.

www.eximbank.ro

Banca Romaneasca

www.banca-romaneasca.ro

Banca Transilvania S.A.

www.bancatransilvania.ro

Bank Leumi Romania S.A.

www.leumi.ro

BRD - Groupe Societe Generale S.A.

www.brd.ro

CEC Bank S.A.

www.cec.ro

Credit Agricole Bank Romania

<https://credit-agricole.ro/>

CREDIT EUROPE BANK (Romania) S.A.

www.crediteurope.ro

Idea Bank

<https://ro.idea-bank.ro/>

LIBRA INTERNET BANK S.A.

www.librabank.ro

OTP BANK Romania S.A.

www.otpbank.ro

.Διοργανωτές Εκθέσεων

ROMEXPO

Τηλ.: +4-021-207 70 00, Φαξ: +4-021-207 70 70

E-mail: romexpo@romexpo.ro Website: www.romexpo.ro

Euroexpo

Τηλ.: +4-021-321 60 30, Φαξ: +4-021-321 60 35

E-mail: info@euroexpo.ro Website: <http://www.euroexpo.ro>

Expo24 Romania

Τηλ.: +4-021-335 66 81, Φαξ: +4-021-335 66 80

E-mail: contact@expo24.ro Website: www.expo24.ro

Exporom

Τηλ.: +4-0740 309 948

E-mail: exporom@exporom.ro Website: www.exporom.ro

R.E.S. Group

Τηλ.: +4-0357-411 642, Φαξ: +4-0357-436 266

E-mail: info@roenergy.eu Website: www.roenergy.eu

Vintest

Τηλ.: +4-0721 550 084

E-mail: office@vintest.ro Website: www.vintest.ro

Expo Arad International

Τηλ.: +4-0257-216 520, Φαξ: +4-0257-216 521

E-mail: expo@ccia-arad.ro Website: <http://www.ccia-arad.ro/>

Τα περισσότερα κατά τόπους Επιμελητήρια διαθέτουν Τμήμα Εκθέσεων (Departamentul Targuri si Expozitiei).

Expo Transilvania

Τηλ.: +4-0264-419 088, Φαξ: +4-0264-419 088

E-mail: expo-transilvania@expo-transilvania.ro Website: www.expo-transilvania.ro

.Ξενοδοχεία

Novotel Bucarest City Centre

Calea Victoriei 37B
Sector 1, 010061 Bucharest
Tel: (+40)2 13 08 85 00
Email : H5558@accor.com
Site: www.novotel.com/gb/hotel-5558-novotel-bucharest-city-centre/index.shtml

Hotel Pullman Bucarest

Piata Montreal 10
Sector 1 , 011469 Bucharest
Tel: (+40)2 13 18 30 00
Email : reservations@sofitel.ro
Site: www.pullmanhotels.co

Ibis Hotel, Bucarest

82-84 Izvor Street
014142 Bucharest
Tel: (+40)2 14 01 10 00
Email : reservations@ibisaccor.ro
Site: www.ibishotel.com

Bucarest Marriott Grand Hotel

Calea 13 Septembrie 90
Sector 5, 050713 Bucharest
Tel: (+40) 21 403 0000
Email:
Marriott.bucharest@marriotthotels.com
Site: <http://www.grandhotel.ro/JWMarriott>

Radisson SAS

Calea Victoriei Street 63 – 81
Bucharest
Tel: (+40)2 13 11 90 00
Email : Info.bucharest@Radissonsas.com
Site: www.radissonblu.com/hotel-bucharest

.Χρήσιμες δημόσιες υπηρεσίες για εισαγωγείς και διανομείς στη Ρουμανία

**ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΓΙΑ ΑΔΕΙΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ / PERMISSION FOR IMPORTS
ROMANIAN CUSTOMS ADMINISTRATION**

ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

DIRECTIA GENERALA A VAMILOR

Address: 13 Matei Millo Street, district1, Bucharest

Phone: (+4) 021 315 58 58, 021 315 58 59,021 315 65 70

Fax: (+4) 021 313 82 51,021 312 22 47

E-mail: relatiipublice@customs.ro Web: <http://www.customs.ro>

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

THE NATIONAL AUTHORITY FOR CONSUMERS PROTECTION

AUTORITATEA NATIONALA PENTRU PROTECTIA CONSUMATORULUI – ANPC

Address: 5, Georges Clemenceau St.District 1

BUCHAREST Phone:+40- 21- 312.12.75,314.67.78

Fax: +40- 21- 314.34.62 E-mail: ionelapopesc@anpc.ro

Web: <http://www.anpc.ro>

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΡΟΥΜΑΝΙΑ

COMPETITION COUNCIL OF ROMANIA - CONSILIUL CONCURENTEI

Address: Piata Presei Libere, nr. 1, corp D1, District 1, 013701, Bucharest, OP 33

Phone: +40- 21- 318.11.99, 318.11.98

Fax: +40- 21- 318.49.08

E-mail: competition@consiliulconcurentei.ro

Web: <http://www.competition.ro>

**.ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ
ΣΤΗ ΡΟΥΜΑΝΙΑ**

ΜΗΤΡΩΟ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ - ONRC

Registration of a company in the National Trade Register Office (ONRC), Ministry of Justice

Address: Bucharest, 74, Unirii Blvd., sector 3, Building J3B, sections 2+3

Phone operator: +40-21/316.08.17; 316.08.18; 316.08.24; 316.08.26;

Office direct line: phone: +40-21-316 08 04, fax +40-21-316 08 03

E-mail: onrc@onrc.ro

Web: <http://www.onrc.ro/english/contact.php>

Press Alina Sarbu Phone: (+40-21) 316.08.17/18/24/26 ext. 130

Mass Media E-mail: presa@onrc.ro

International Rodica Balaci Phone: (+40-21) 316.08.12
(+40-21) 316.08.17/18/24/26 int. 115 Fax: (+40-21) 316.08.12

National Agency of Fiscal Administration <http://www.anaf.ro>
Chamber of Fiscal Consultants <http://www.ccfiscali.ro>

.ΤΥΠΟΣ

Ημερήσιος Τύπος

Libertatea	www.libertatea.ro
Jurnalul National	www.jurnalul.ro
Romania Libera	www.romanialibera.ro
Evenimentul Jilei	www.evz.ro
Adevarul	www.adevarul.ro

Οικονομικός Τύπος

Ziarul Financiar	www.zf.ro
Capital	http://www.capital.ro/

Αγγλόφωνος ρουμανικός Τύπος

Nine O'clock	www.nineoclock.ro
Bucharest Herald	http://www.bucharestherald.ro/
Business Review	www.business-review.ro
The Diplomat	www.thediplomat.ro
Romania Insider	www.romania-insider.com